

JULI TIL HJØR

AMTETS STØRSTE
specialmagasin
i dametøj

Thisted
Tlf. (07) 92 28 33

Lorentzen

Vi ses i Thisted
og mødes i →

Kvickly Thisted Telf. (07) 92 24 33

FOTO

er en
tillidssag
— gå derfor til

foto-magasinet

STORETORV . 7700 THISTED . TLF. (07) 921288

JUL I THY

1981

51. ÅRGANG

UDGIVET AF ERIK A. LAURIDSEN OG JØRGEN MILTERSEN, THISTED

Forhandles uden for Thy, Han Herred og Mors af
Danske boghandlers Kommissionsanstalt, Siljengade 6-8, 2300 København S.

JUL I THY

51. ÅRGANG

Redigeret af Jørgen Miltersen

Indholdsfortegnelse

<i>I barndommens land</i> Af Jørgen Miltersen	3
<i>Kirsten Kjær — en eksplosion</i> Af Mette Fastrup	7
<i>Jul på Store Djernæs</i> Af Peer Leonhard Knudsen	13
<i>Mere om Hvass og Washington</i> Af Jørgen Miltersen	17
<i>En Thisted-kunstner</i> Af Inger Knudsen	19
<i>Han har helbredt i titusindvis</i> Af Jørgen Miltersen	24
<i>En vagttørn ved Oddesund</i> Af C. Brunsgaard	27
<i>Fra Klitterne</i> Af Niels Hancke	30
<i>Fra det gamle album</i>	32
<i>Året der gik</i>	57
<i>Breve til Jul i Thy</i>	68
<i>Annoncer</i>	70

Forsidemotiv: Vestervig Kirke

ISBN 87 8513 109 1

Fotos: Tage Jensen, Henning Skov, Mette Fastrup, Jakob Fastrup m.fl.

Eftertryk uden aftale ikke tilladt

Thisted Bogtrykkeri

I barndommens land

Af Jørgen Thorgaard

Ville den, der læser disse linier, gerne leve sin barndom om? Jeg ville ikke bryde mig om det. Og tilstår med det samme, at denne erklæring er forkælet og utaknemmelig.

For min barndoms kulisse var Thyholm. Et flot og frodigt land, til alle sider med udsigt til en venligt glimtende fjord. Tiden spændte sig fra 1939, da jeg kom til verden i et sovekammer på et lille husmandssted neden for Smerup Fattiggaard, og indtil 1955, da jeg havde taget min eksamen på Hvidbjerg Kost- og Realskole og drog på kostskole i Tarm for at blive student.

En smuk egn og en tid, hvor millioner af børn havde det forfærdeligt.

★

Jeg havde det forholdsvist godt. Besættelsen husker jeg mest som venlige tyske soldater, der gik vagt på jernbanen og gerne ville i lag med en lille dreng. Men de voksne sagde, jeg skulle holde mig væk. Efter krigen fik jeg lov at lære noget, læse romaner, høre radioteater, blive forelsket. Der er vel ikke noget at tude over?

Noget af det ville jeg da godt leve én gang til. Men genopleve det som helhed — nej tak!

Der er lykkelige mennesker, der kun regner med solskinstimerne. Andre har mest gråvejret i erindring. Nogle ulykkelige samler på minder om uej. Jeg husker alle tre dele forbandet godt.

Vi var fattige. Hvem lever fedt på 4-5 tønder sæde? Min far havde haft uheld på uheld, endda han og mor kom fra holdne folk, og han var aldrig rask. Af sted i nattemørket om til en nabo, der havde telefon. om man ville ringe efter

doktoren? Et par gange om året var far på lange rejser til fjerne sygehuse.

Men der var søskende, som kom hjem fra deres pladser, fortalte, havde gaver med og fik huset til at lyse op. Der var tryghed i at være mange, en stor familie, der holdt sammen på grund af kærlighed. Der var sommerdage, hvor man dånede af varme og soldruk. Fødselsdage i skæg og hyl. Juleugens lange lyksalighed.

Vi måtte ud at tjene hos andre landmænd med mere hartkorn. Det var en nødvendighed. En del

Allerede i 5-6 års alderen var Jørgen Thorgaard hos fotografen i Hvidbjerg.

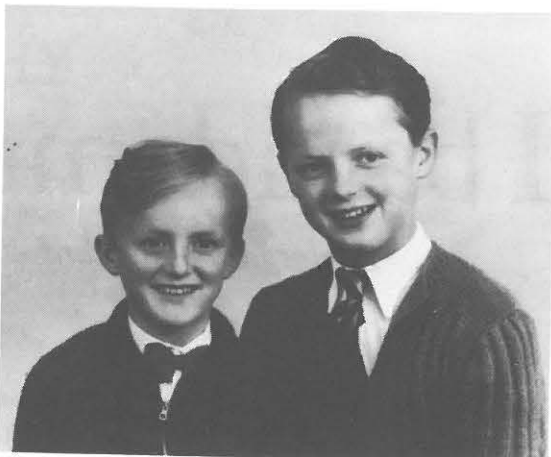
var flinke og forstående. Andre var måske slet ikke onde, som man troede i sin barnlige uforstand. Måske var de bare dumme og vidste ikke, hvor dybt de kunne skære sår i et barns bevidsthed. Måske havde de deres at tænke på og hørte ikke »knægten« tude af desperation, når han ikke kunne få belgierne til at gå lige, som de skulle.

Men der var pauser. Dagligt. Fra klokken 8 om morgenen til klokken 12 middag. Hvidbjerg Centralskole. Jeg lærte om lande og skikke og trossætninger og logik og fortid og digtere. Digtere! Nogen skrev forstandigt om livet, spændende om mennesker i landskaber og situationer, der både var nære og kendte og fjerne og revolutionerende. Skoletimerne og den inspiration, de også tilførte de trælse stunder på grå, regnpiskede marker og i stinkende grisebøvle, hørte til min barndoms bedste minder. Jeg står i bundløs gæld til de to skoler i Hvidbjerg. Nogle af lærerne var fænomenale. De lærte mig noget om det seriøse slids velsignelser. De sprængte elendighedens skodder og åbnede for horisonter, som flytter sig ud i uendeligheden.

*

Vi så de andres nød. En periode fulgtes jeg hver dag til skole med en anden dreng. Vi skændtes og sludrede hyggeligt, mens vi traskede af sted på vejen og nede i grøften og kappedes om, hvem der kunne fortælle den mest uhørte løgnehistorie. En dag for han af sted foran mig. Jeg måtte ikke komme med. Bagefter fandt jeg ud af det: Han skulle et vend indenom på kirkegården for at hilse på én, som lå der. Hans far, som nyligt havde kapituleret og hængt sig i laden. Jeg troede indtil da, at himlen altid er blå oven over selv de mørkeste skyer. Men geografilæreren fortalte, at øverst oppe er den kulsort. Solen hænger i det fjerne som en kold, gul klump. Der er ikke noget til at tage imod lyset og give det genskær.

Men der var masser af genskær nede på den bakkede jord mellem Thylands fjorde. For eksempel forelskelsen. Allerede i anden klasse

Jørgen Thorgaard som 11-årig sammen med lillebror Sven på 8. Sven Thorgaard er historiker og forstander på Testrup Højskole ved Århus. Også dette billede er taget hos fotografen i Hvidbjerg — formentlig om vinteren, før Jørgen Thorgaard kom ud at tjene for første gang.

blev jeg forelsket første gang. I et lyshåret ansigt under en hvid kaninpelshue. Jeg anede ikke, hvad der foregik, men det var saligt at kigge på det ansigt. Så blev jeg 11 år, og der kom en ny pige i klassen. Hun var ovre fra Mors, som vi ikke regnede for andet end et stenaldersamfund. Men hun var lige så klog som en ukendt fremtid og så yndig som en morgen i maj, når det grønnes over tilsåede marker.

For tre år siden hørte jeg, at hun er taget af kræften. Lad længes, lad grædes med evigheds savn, der er kun en stofhob, en dåd og et navn! Den mere modne kærlighed indhentede også. Hjem på cykel en frisk forårmorgen, hvor resten af Thy sov uden at vide, at just denne nat havde det guddommelige rørt ved støvet og skabt vand til vin.

*

Vi fik at vide, at vi var ingenting. Siden har gamle venner fra dengang fortalt mig, at jeg i mine bøger overdriber de sociale klasseforskelle betydning. Hvor kan de vide det fra, når de hørte til på solsiden?

Jeg oplevede ikke de rige som onde og de fattige som gode. Den forenklingens løgn fik aldrig

lov at snyde mig. Men der var forskelle, og de blev iagttaget, og der faldt bemærkninger om dem, som sved og skar og efterlod mærker, ingen senere medgang kan hele.

En aften stillede jeg grædende cyklen fra mig ved huset. På turen hjem fra min tjenesteplass i Styvel havde man råbt efter mig, ikke af ondskab sikkert, men ud af den form for svaghed, som blander ubetænksomhed med ondskabsfuldhed. Min mor kom ud. Hvorfor græder du? Det er den satans cykel. Kæden går hele tiden af. Som en skambidt hund, der gemmer sine sår i skoven.

*

Men der var alle de gode mennesker, rige som fattige, hellige som vantro, vise som enfoldige. De vrimlede omkring et barn og trak lysende spor efter sig, hvor de trådte. Præsten, der alligevel havde et ærinde oppe i Thisted, om ikke vi ville med i bilen, han havde hørt, far lå på hospitalet — og det skarpt iagttagende barn opdagede, præsten ingen andre ærinder havde i byen den dag.

Skolebestyreren, der nogle måneder inden konfirmationen kaldte én op i privaten, om man ville prøve et sæt mørkt tøj, så godt som nyt, deres dreng var alligevel vokset fra det, ellers var det bare til at smide ud.

Naboer, der kom listende, når det så værst ud med sygdom. Hvad er det, vi hører? Den tyste, næsten forlegne solidaritet, hvor alt for mange ord er farlige. Vi skylder alle mange gode gerninger væk, ja vi gør!

*

Til et fattigt barns største problemer hører selvmedlidenheden. Som barn i det efter-feudale Thy var jeg for nærtagende og for hurtig til at synes, det var synd for mig. Der var mange gode grunde til det. Men havde én dog blot noget tidligere kunnet belære mig om, at jeg ikke var tilværelsens hovedperson. For vi skal opfatte vores tid her på jorden som bipersoner. Hovedpersonen er altid vort medmenneske, som vi er til for. Så er vi ikke længere så optaget af, hvordan vi selv har

Jørgen Thorgaard: Født i Smerup, Thyholm 12.3.1939. Mine forældre var Kristine og Niels Thorgaard. Fødehemmet er ejendommen på Hvidbjerg-Lyngs-vejen lige neden for »Fattiggården«, nu et enlænget parcelhus. Jeg gik i Hvidbjerg Centralskole 1946-52, på Hvidbjerg Kost- og Realskole 1952-55, hvor jeg tog preliminæreksamen. Så student 1958. Cand. teol. 1964. Lic. Teol. 1971. 1965-69 var jeg amanuensis på Københavns Universitet, og i årene 1965-79 har jeg som bibjod været præst for den lille Osted valgmenighed. Siden 1969 ansat ved Danmarks Radio, som kirkemedarbejder, kulturredaktør, sous-chef, konstitueret programchef, og siden 1976 tv-producer.

Mine udgivelser:

Religion i dag 1971.

Halvfjerdsernes folkelighed 1974.

Politik og menneske 1974.

Om livet og døden 1974.

Mennesker og menighed 1974.

Og romanerne:

Er der andre bud 1976.

Familien 1978.

Stenkælderen 1979.

Udsat 1980.

Indlagt, 1981.

Og den første i en serie af børnekriminalromaner:

Jane og Rikard på barnerov 1981.

Fang tyven 1981.

det, men bruger noget mere af vores energi på at finde ud af, hvordan andre har det, og hvordan vi kan hjælpe dem.

*

Min barnlige selvynk gjorde mine drengeår på Thyholm ringere, end de havde behøvet at være.

Solen skinnede da også på mig. Men jeg bemærkede det ikke, for jeg kunne ikke skille de forbandede roer ad i det rigtige tempo. Fuglene sang også over de marker, hvor jeg lagde min sved. Men jeg hørte dem ikke, for min ryg værkede, og jeg syntes ikke, man kunne være bekendt at sætte et barn til så strengt arbejde.

Hvorfor indstillede jeg ikke min radar på de gode dage i mit hjem, hvor far var rask og munter og fuld af gode historier, mens jeg traskede ved hans side fure op og fure ned og ikke kunne tænke mig at være nogen andre steder i den vide verden?

Hvorfor forstod jeg ikke det uhyre privilegium at have en mor, som i al sin færd var en helgen, og som vidunderligt tidligt lærte mig at høre radioteater og låne gode bøger, og gennem hvis svært underfulde hænder armodens få fisk og brød blev næring nok til tusinder af dage?

Hvorfor koncentrerede jeg mig ikke noget mere om mine kære og gode søskende, som undertiden tænkte mere på min velfærd, end de tænkte på deres egen?

Hvorfor vidste jeg ikke, at det var et privilegium at få lov at lære, lige så meget jeg ville, under kyndig og sympatisk vejledning? At forelskelsen er et mirakel hver eneste gang? At gode mennesker er kostbare som sjældne perler?

Jeg ved det ikke! Du, min læser, har vel lignende spørgsmål at stille til dit liv. Kender du svaret på dem? Ved du, hvorfor vi ikke lever, mens vi lever?

*

Træd varsomt, når du går gennem dit barndomsland! Husk omhyggeligt. Det kan godt gøre dig klogere på din tilværelse. Vi kan nå at lære. Hver ny dag er stadig den første dag af dem, du har tilbage.

Når jeg nu passerer det forblæste, smukke, bakkede fjordlandskab deroppe, tager jeg mig — om det overhovedet er muligt — altid tid til at gå ind i Hvidbjerg kirke. Jeg sætter mig en stund og betragter døbefonten. Her var det, jeg en blæsende forårsdag lige før den store krig for

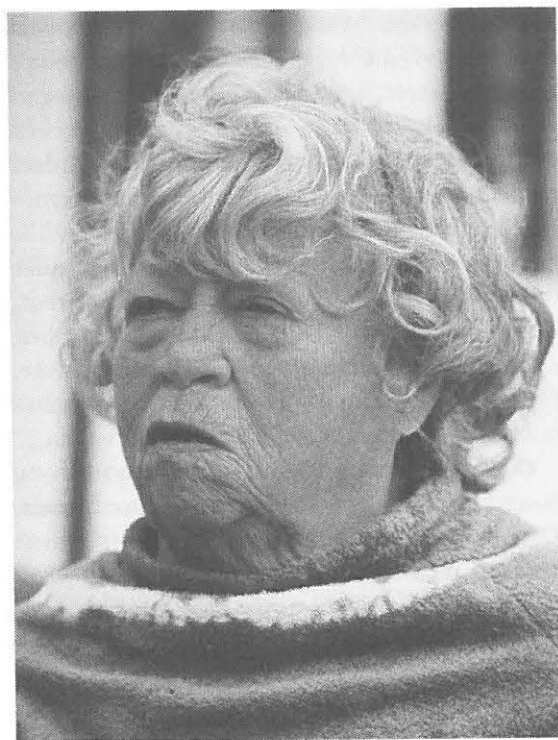
Den 15-årige Jørgen Thorgaard er lige kommet hjem fra realskolen i Hvidbjerg. — Vi boede tre steder på Thyholm: Ejendommen neden for Fattiggården, hvor jeg er født, en ejendom under den bakke, der hedder »Kappels Bakke«, neden for Sandhøjgård, og den hvide ejendom, der lyser på toppen af en bakke på venstre hånd, lige inden man når Hvidbjerg By ad vejen fra Lyngs.

første gang stillede ansigt til ansigt med den inderste virkelighed. Sandheden havde været der hele tiden. Jeg havde ikke set den, men den var der: Du er ikke en hovedperson, du er en biperson. Elsk din næste og glem dig selv! Så samler jeg mine tanker om dem, der i de bortgangne år har gjort mig til hovedperson, fordi de havde kærlighed og visdom nok til det. En for en lukker jeg dem ind i mit sind og siger dem tak. Jeg glemmer dagene med regn og blæst og fyldes med taknemlighed.

Jeg ved godt, hvor den tak når hen. Dér, hvor den skal hen. Dér, hvor sandheden kommer fra.

Kirsten Kjær — en eksplosion

Af Mette Fastrup

Kunstneren Kirsten Kjær, som hun med sine bestemte træk præger forsiden af det fornemme katalog for Kirsten Kjærs museum.

Eksplosiv — Eksplosiv.

Det er et godt ord. Det skal du bruge, meget!

Malerinden Kirsten Kjær hamrer en fast næve i havebordet ved sit nyindrettede museum på Langvadvej nær Frøstrup. Der skal skrives om den 88-årige malerinde, endnu engang. Og det har hun ikke spor imod. Hun vil tilmed gerne selv finde ordene. Som nu dette:

Eksplosiv.

Der er gået nogle måneder, siden vi talte sammen. Siden har dette skullet skrives. Men svært har det været at nå frem til skrivemaskinen. Med vanlig forsigtighed nærmer man sig noget eksplosivt, man nøler, vender og drejer indtryk-kene. Så en sildig natteime må lunt tændes. Den eksplosive Kirsten Kjær trænger sig ind på den skrivende. En bragende eksplosion af farver og menneskesind.

En gudbenådet kreds har i årtier kendt Kirsten Kjær og hendes kunst, nogle endog et par menneskealdre. For andre har hun »kun« været navn indtil den dag, hun fik sit forunderlige museum nabo til slægtningen, læge Harald Fuglsang. Det var en paradisisk Store Bededag. Gæsterne strømmede til for at fejre den aldrende kunstnerinde. Humlebierne brummede søgende fra påskelilje til påskelilje, travle hænder havde gjort klar til modtagelse af de mange gæster. Kulturel finfølelse og håndværksmæssig kunnen dannede rammen om sceneriet, der formede sig som en happening i en anden verden.

Først og fremmest var her smukt. Solen skinnede. Billederne inden døre måtte vente, for nu var kunstneren Kirsten Kjær i centrum.

Den gamle verdensdame, født i Thorup i Vester Han Herred, elsker at posere, og hun gør

det mesterligt. Langs markveje til museet passerede vi drøvtyggende fæ, og nu, nogle minutter senere, står vi overfor en åbenbaring af et menneske. Kirsten Kjær er anbragt i en dekorativ kurvestol i et af museumsgårdens hvide, skærmende hjørner. Blomster, grønt græs.

Men alt dette er kun udenomsværk. Den lille farvestrålende fremtoning er øjets magiske punkt. Lilla, lange bukser under et rødt, østerlandsk gevant, lidt guld-duske hist og her, røde sundhedssandaler og et par umage, hjemmestrikkede strømper, der åler sig nedenunder mod det grønne græs.

Og så hatten. Noget mere eksotisk og fantasifuldt er vist ikke set på disse kanter. Hyttens skygge indrammer et ansigt, der i første omgang ikke ser særlig feststemt ud. Der er et

Et kort besøg fra Lapland. Fru Elma fra Kiruna besøgte i sommer Kirsten Kjær hos Harald Fuglsang i Langvad ved Frøstrup. I Elma Näsvalles køkken blev Kirsten Kjærs berømmede maleri af »Rallerens« til — for mange år siden.

eller andet, der irriterer den gamle dame. De, der kender hende, ved, at det let kan forekomme. Måske vil hun trættes af gæsterne, måske vil hun simpelthen ikke være med. Og vil hun ikke det, så går hun.

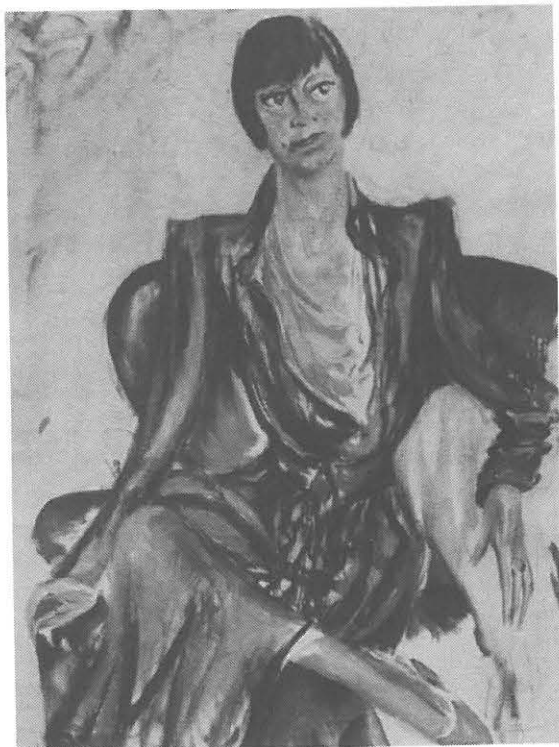
Men Kirsten Kjær bliver siddende. Der tales til hende og om hende, som man gør ved en sædvanlig åbning. Men hvem husker noget af, hvad der blev sagt, før husvennen, overlæge Johannes Nielsen forsigtigt og ligesom lidt undskyldende lokker hende på gлед. I det øjeblik, Kirsten Kjær selv får lov at fortælle, begynder gnisterne at sprutte og funkke. Hun fortæller om, hvordan hun kom i gang med at male. Det var nærmest ved en tilfældighed. Hun anede ikke, hvordan man brugte pensel og palet. Hun var midt i trediverne, da hun fik chancen for at prøve. Og kunne.

— Jeg bare klaskede farverne på, siger hun, mens hun svinger sin højre i penselrytme. Hun genoplever ungdommen, rejserne, den evige længsel efter at opleve. Altid menneskene først. Naturen kom i anden række. Hun rejste verden rundt. Engang kom hun for sent til en færge på Island — og blev et par år. Andre gange, da hun var i Lapland, følte hun pludselig trang til at se noget nyt. Så var det forresten ligegyldigt med malergrej og andet jordegods. Det lod hun tilbage. Billederne også. Det er en af årsagerne til, at det på nuværende tidspunkt er svært at få overblik over hendes samlede produktion.

Et øjeblik mudder i geledderne blandt åbningsgæsterne pareres øjeblikkelig med besked om, at man bare kan gå, hvis ikke man kan tie stille. Ordet er atter Kirsten Kjærs og kun hendes.

*

Det var åbningsdagen i den tidlige sommer. Siden er der for mange blevet lejlighed til at kigge indenfor og finde ud af, hvad Kirsten Kjærs Museum egentlig er for noget. Den besøgende taber pusten af benovelse. For sikke dog en skaberkraft, sikke en helhed af ramme og billede. Kirsten Kjær er allerede folkeeje for mange, flere og flere følger sig til flokken, og sært

»Die Asta«, stumfilmstjernen Asta Nielsen, blev malet af Kirsten Kjær i 1952. Nu er »Die Asta« som plakat blevet bomærke for såvel Kirsten Kjær som hendes nyåbnede museum i barndomslandet Han Herred.

skal det gå, om ikke museet på Langvadvej bliver et thylandsk sidestykke til det, en hel flok Skagenmalere skabte for deres museum deroppe under Grenen.

Hvad der hænger på væggene i Kirsten Kjærs Museum er et helt liv set i kunstens troldespejl. Det er godt at gå her alene og fordybe sig i ansigternes landskaber og landskabernes menneskekraft. Men størst er oplevelsen, når man har Kirsten Kjær med som vejleder. For ingen kan vel kende hendes liv bedre end netop hun selv.

Det hænder, der går kludder i erindringen om dette eller hint. Kirsten Kjær slår altid glemsomheden hen med, at det, der er røget ud af hjerneboksen, ikke var værd at huske på alligevel. Hun har jo oplevet så meget, at hun ikke kan slæbe rundt på det hele.

Museets mest fængslende vægge vil være forskellige fra den ene gæst til den anden. Men

der er noget, de færreste slipper udenom. Det er øjnene. Portrætternes øjne. Man går nærmere på og undres over, at de farveklatter kunne blive til blikke, der kan karakterisere personer, kendte som ukendte, som forlængst har lukket deres øjne.

Kirsten Kjær snakker og snakker. Hvert billede har sin historie. Ind imellem stikker hun en finger i en potteplante og konstaterer:

— Den har Harald vist glemt at vande!

I næste øjeblik iler malerinden, altid farvestrålende og overraskende klædt, hen for at lukke et vindue op, eller for at rette på et billede, der er kommet til at hænge skævt. Hun taler frejdigt med de besøgende, nogle genkender hende fra fotografier, andre betragter hende med vantro underkastelse, når hun jager dem op ad trappen til 1. sal. Der er ingen vej udenom:

— Har I været deroppe. Op med jer, dig også. Der er fremragende tegninger deroppe!

Og man må give hende ret. De er fremragende, de hundredvis af tegninger, der fylder næsten hver tomme af væggene i øverste etage af det store hus. Selv ynder hun at gå med, for heroppe kan hun rigtig se fjorden:

— Se nu den belysning der, se træerne, se stammerne, se bladene. Og se tegningen der, se strengen i den piges ryg.

Malerinden går nærmere på. Men hvad er nu det. Den streg er ikke min, den har en anden lavet. Det er fan' me frækt!

Hun er bister, når hun finder en sådan streg eller farve, hun ikke vil kendes ved. Så er hun ikke god at komme nær. Man ved ikke rigtig, hvad man tør sige, for hun ulmer. Det furede ansigt bliver endnu mere fast i sin form, de spillende øjne stenhårde. Som gæst har man det ikke ret godt en sådan stund, for man føler, at kunstneren ved ens side harmes, forbitres og føler sig gået for nær.

Ned ad trapperne igen. Tilbage til øjnene, der atter og atter holder gæsten fast. Man må have en forklaring:

— Hvordan turde du, Kirsten Kjær?

Et koket smil forjager forbitrelsen fra før, hun går nærmere på »Die Asta« eller »Laplandspræsten«. Hun ser dem i øjnene, som hun gjorde engang. Så kommer bemærkningerne, indhyllet i svulmende eder:

— Er det ikke stærkt, er det ikke frækt? Se nu det grønne dér. Kan det gøres bedre?

Og her står man så og kan med fryd og betagelse konstatere: Nej, det kan ikke gøres bedre. I en henrykkende følelse af samstemmende ærlighed slår vi armene om hinanden, mens nogle stiltfærdige gæster ser undrende til. Et øjeblik efter synger hun for fuld hals og med udsøgt betoning en gammel revymelodi. Så får hun øje på et par billeder, der skal byttes om. Belysningen er ikke rigtig. Forsigtig som en tyv om natten lister hun rundt og får sit ungdommelige, alvorsfulde selvportræt byttet om med den ligeså alvorsfulde kineser.

— Det var bedre siger hun. Det er ikke sikkert, Harald opdager det lige med det samme!

*

Så tager vi hinanden under armen og vandrer over til Harald. Der er frokost på bordet, har han lige forkyndt.

— Hvad synes du om mit museum, spørger Kirsten Kjær atter og atter, også veninden fra Kiruna, fru Elma Näsval, der glædede Kirsten Kjær med et sommerligt besøg. De havde meget at tale om, de to. For 30 år siden lavede Kirsten Kjær en fornem blyantstegning af Elma i Nordpilen mellem Malmø og Lund. Nu sidder Elma i haven i Langvad og er med til at trylle erindringerne frem. Det er noget med, at de manglede en bro, deroppe i det nordlige. Svært var det at få penge til foretagendet, men så blev det sagt: Nu kommer Kirsten Kjær snart, så skal vi nok få den bro. Og de fik den.

Det er også noget om hatte. Elma er modist, og skal man tro Kirsten Kjærs farverige forklaring, har hun leveret moderigtig hovedpynt til det halve Lapland. Hatte er jo ikke uvæsentlige. Kirsten Kjær anbringer sit eksotiske

Sådan så — og portrætterede — Kirsten Kjær sig selv for mere end et halvt århundrede siden.

pragtstykke på det viltre, grå hår og noterer, at det desværre ikke er en af Elmas hatte. Hun købte den en septemberaften i »Skindbuksen« under sin københavnske lejlighed — vist nok for 12 kr. Det er mange år siden.

Kirsten Kjær har det med at tage sine gæster af. Hun nøjes ikke med at bruge øjnene, men må føle på hår, hud og tøj. Man får uden omsvøb at vide, om ens næse burde have været lidt bredere forneden, om kindbenene træder frem, som de bør, om læberne er velformede eller ej, og man bliver midt i den sollyse dag præsenteret for spørgsmålet: har du kysset meget?

*

Det blev til et par møder i sommerens løb, hver gang lige fulde af overraskelse og farver. En gang har Kirsten Kjær lynende gule strømper på. Dertil en sort og en brun træsko af hver sin udformning. Men hvad gør det? Af Kirsten Kjær

får man den lærdom, at konformiteten kan kastes overbord.

Så er der smykkerne. Dem skal hun også føle på med både øjne og fingerspidser. Former fængsler hende, farverne endnu mere:

— Har du set den stokrose derhenne? Se hvor den lægger sig ud over plænen. Stod den op som de andre, ville vi måske ikke lægge mærke til den. Og georginerne. Sikke hoveder. Jeg har forresten lige plukket solbær, se til kalvene derovre, se fornem i det hoved. Nej, har du set rosen derinde ved væggen. Den kommer ikke til sin ret. Den flytter jeg ligeså stille i morgen tidlig. Den skal stå henne foran mit vindue. Det er ikke sikkert, Harald opdager det!

Helt åbenlyst nyder Kirsten Kjær sine små skurkagtige forehavender, der er et spil mellem hende og Harald. Hun kan takke ham for sit museum, ham og andre. Og han, en landsdel, et land kan takke hende for kunstværker, der nu har fået deres hjem i Langvad.

Svaleungerne på stråtaget er ved at være flyvefærdige. De skal afsted inden længe. Se dem, hør dem, siger Kirsten Kjær. Og se den dybrøde stokrose, der når helt op i tagskægget. Se farverne. Farverne.

Det er sensommerens blomsterpragt, der nu kranser hus og have her tæt op til Kirsten Kjærs museum. Selv funkler hun i sit livs sensommerpragt, kvindelig og indtagende udover alle alderstrin, ringene på fingrene, den store hat. I november fylde hun 88.

Det siges, at Kirsten Kjær altid kun har arbejdet på inspirationen. Hvad skulle dette menneske ellers arbejde på? Ingen har vel nogen sinde kunnet koste hende til noget som helst. Problembarn, ja, sikkert — hele livet igennem. Moderen var rødhåret og bredhovedet, faderen, mejeribestyreren i Vester Thorup, en spillefugl med hang til drilleri. Når han drillede, blev moderen gal. Det blev hun også, når den håbefulde Kirsten smed sit tøj på gulvet og nægtede at samle det op. Vanskeligt var det at

finde en bås til et pigebarn med hendes tilbøjeligheder, hun flaksede hid og did, indtil hun fik fat i pensel og palet. Tænk, om hun var blevet bag disken i den bagerforretning, hvor hun i den allertidligste ungdom havde anbragt sig selv!

Så er der mændene på hendes vej. Gift har hun været, forskelligt andet også. Galleriet af mænd på museet afspejler en del af de svingninger, der på kærlighedens og afhængighedens område blev hende til del. Hun kan gå på museum og se på sine mænd.

Svag og følsom har hun været overfor dem. Men knusende afslørende.

Foreholdt dette siger Kirsten Kjær med et polisk øjekast, en ungmø værdig:

— Synes du?

Ser man Kirsten Kjær en sommerdag under dette unikum af en sydhavs-hat, må man beundre den legende lethed, hvormed hun håndterer problemerne, ja, hele det ganske liv. Men også hun har sine stille stunder, der viser ansigtets oprigtige alder. Dette billede er ikke mindre smukt og tankevækkende end det funkende, gnistrende, evigt unge. Ingen kan vel tro, det er let at færdes på denne klode med dens mangfoldighed af menneskevæsener og være — eksplosiv.

Nu er det sjældent, Kirsten Kjær lugter frisk farve fra paletten. Men hun maler stadig. Og dette maleri udfører hun som alt andet på sin egen måde: Hun maler med blomster.

En sensommerdag kan man se den gamle kunstner sidde ved havebordet hos Harald og »male« med buketter. Hun har været på et tilbudende rov blandt havens blomster. Det er farverne, der tryllebinder hende, nu som før. Hun samler og samler, kan ikke få nok, for farverne skal kunne stå mod hinanden og kunne blandes. Syltetøjsglas holder sammen på buketterne, et blomsterflor på havebordet. Hun må have endnu flere af de gule. Mens hun er i den anden ende af haven, kommer et vindpust og

Kirsten Kjær rejser sig fra hygge-krogen i Langvad — midt i en eksplosion af sensommerens farver.

vælter opstillingen. Harald lægger sin vej forbi og putter næsten ubemærket en håndfuld stabiliserende sten i hvert glas. Så kan »faster Kirstens« male videre.

Selma Lagerlöf skrev uforglemmeligt i Gösta Berlings Saga om den gamle kavalier på Ekeby, der spillede underskønt på sit simple træbord med påmalede tangenter. I sit sind hørte han

tonerne, og han »spillede«, så den sorgfulde Gösta blev glad igen.

Kirsten Kjær er nået dertil, da hun maler uden hjælpemidler af nogen art. Men med naturens egne farver. Så enkelt kan det gøres. Så smukt.

Et køligt vindpust jager kunstneren fra sit værk. Hun går ind og lukker døren bag sig. Tilbage på havebordet står hendes komposition. En eksplosion af sensommerens farver.

Mette Fastrup

Jul på Store Djernæs

Af Peer Leonhard Knudsen

Det tegnede til, at det skulle blive en rigtig jul med frost og sne og alle de glæder, det førte med sig for os drenge: Kaneture, kælkning og skøjteløb på mosen og på »Søen«. Når far havde givet lov til, at vi måtte færdes på mosen, og senere, når kanalerne i den oversvømmede »Sø« var sikre nok, så vi måtte løbe på skøjter dér, var der åbnet for en ny vidunderlig verden, vi kunne boltre os i.

Frosten kom sidst i november og holdt ved, og sne havde vi fået en gang imellem. Men midt i julemåneden blev det til sne for alvor. Folkene og mine ældste brødre og huslæreren havde allerede flere gange været ude at kaste sne på vores vej til Thisted. Imedens det stod på, havde snefogeden med halmvisker afmærket spor ud over de tilsneede marker, hvor folk så kunne køre i kane. Han skulle være godt stedkendt, så han kunne lede sporene sikkert udenom grøfter og tilsneede ujævnheder.

*

På gården var juleslagtningen af to grise allerede overstået. De blev lagt på en stige over et bryggerkar og stukket, så blodet kunne løbe af dem. Når det skulle ske, fik vi to yngste drenge andetsteds ærinde og skjulte os, så vi ikke kunne høre svinenes hvin. Men vi proppede os gladeligt dagen efter med kogt blodpølse, hvortil der hørte æblemos, smeltet smør og sukker og kanel.

*

I strygestuen sad Stine Trap, af os aldrig kaldet andet end »Gamle Stine« og plukkede kalkuner,

gæs og ænder. Hun var lille og vissen, og vi beundrede hende, når hun strunk sad med sin »Knaldtår« og balancerede den fyldte underkop på tre fingre i venstre hånd, og med en »Knald« i den højre

De sidste dage før jul duftede alle stuer af bagning. Husjomfruen og pigerne havde ikke alene travlt med bagningen, men også med at holde os fra at negle af småkagerne, når de fra den varme plade forsigtigt blev lagt ud på bordet, når vi »tilfældigvis« kom igennem køkkenet. Kun hvis der var nogle, der havde fået lidt for meget varme og var brændt i kanten fik vi godvilligt lov. Mors julekage var næsten det

Om Store Djernæs i Vang sogn oplyser Peer Leonhard Knudsen:

Djernæs har netop i 1981 været i Leonhard familiens eje i 100 år. Min moders farbroder, godsforvalter Gustav Leonhard, købte gården 1881. Hans enke solgte den til min far, Carl L. Knudsen (død 1952) og min moder, Maja Elfrida Leonhard (død 1961), at efter far havde været inspektør på gården fra 1909 i en årrække. Far overdrog gården til min broder, Erik Leonhard Knudsen, der igen har overdraget den til sin yngste søn, Hans Schrøder Knudsen, den nuværende ejer.

Vi var 5 brødre:

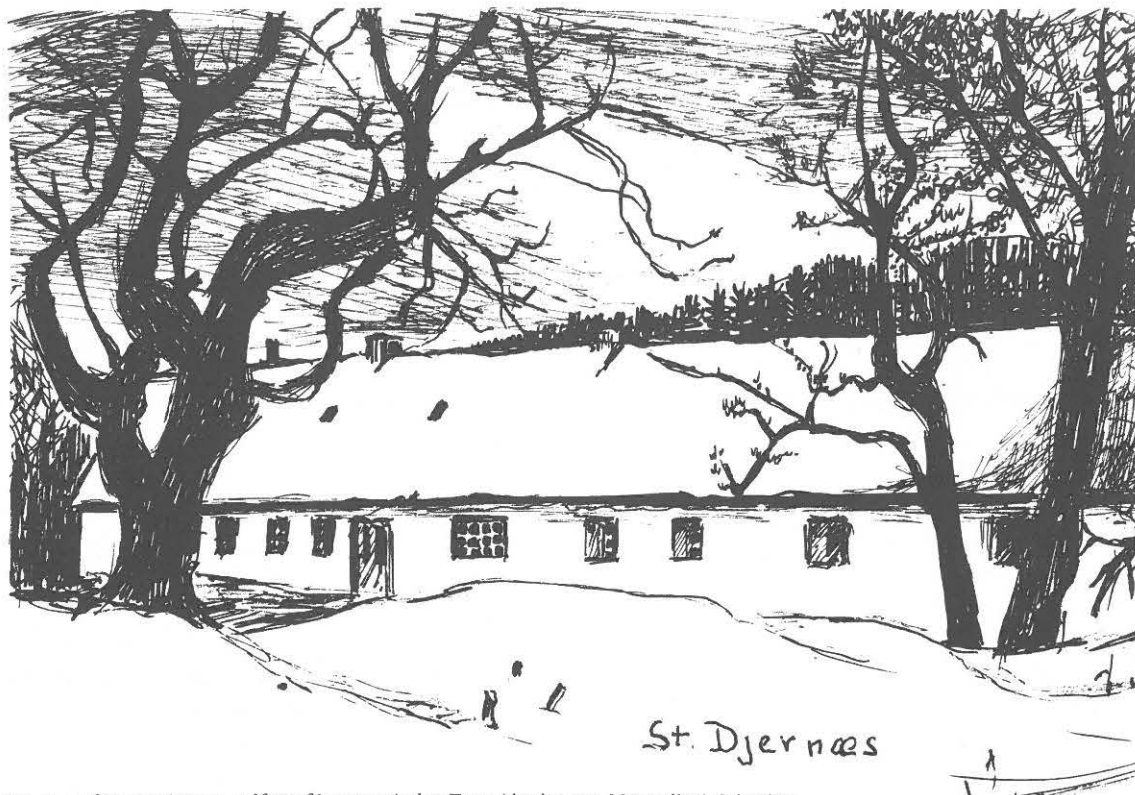
Aage, der endte som købmand i Falsled, Fyn.

Ejnar, der endte som farmer i USA.

Paul, proprietær i Vendsyssel.

Erik, forhenværende ejer af Djernæs.

Peer, pensioneret klitplantør, efter 33 år i Tornby klitplantage, Vendsyssel.

Tegning af Store Djernæs, udført af kunstnerinden Tove Absalonsen, Nørreallé 6, Hjørring.

bedste, fyldt med sukat og rosiner. At få et stykke af den og nybagte sigtebrøds mellem-mader, med rigtigt smør, sammen med kaffe serveret søndag morgen på sengen, og så bagefter at ligge og dase, til man ville op, var et højdepunkt af nydelse.

Det var skik, at karle, drenge og alle, der ikke skulle op søndag morgen, fik »Kaffe på sengen«. Far og mor holdt på, at når der blev slidt alle hverdage, og det blev der, skulle karlene have lov til at sove længe. Og pigerne skulle ikke hele formiddagen stå parat med morgenkaffe, efterhånden som de kom dryssende.

Vi havde forlængst hentet grene af hvidgran med kogler og ædelgrangrene til mor oppe fra den »Nordre Skov«, så stuerne duftede livsaligt af nåleskov. Juletræet var udset før sneen kom. Ellers havde det været vanskeligt at finde et fint træ.

Dagen før lillejuleaften, da det skulle hentes, var vi drenge naturligvis med til at fælde det og hente det hjem. Skoven var et ferige, granernes grene hængte mod jorden tyngede af sne, og mange bjergfyr bøjedede helt ned over sporene. Så når vi med besvær kom under dem, dryssede sneen i kaskader ned over hesten og over os, der sad i kanen. Træet kom ind i bryggerset for at blive tøet op. Juleaftensdag pyntede far og mor det inde i den store stue, og der stod det så midt på gulvet. Men vi måtte ikke se det før om aftenen.

Den sidste søndag før jul var vi til juleudstilling i Thisted. Vi kørte i kane derud. Far og mor i den lille kane, pakket ind i fodpose, og med Paul som kusk stående på brættet bag ved kørestolen. Vi andre kom i mælkekanen, hvor sæder var sat op og bunden fyldt med halm, hvor man kunne

ligge, hvis det skulle være. Kanen blev fyldt op af de piger, karle og elever, der ville med, og af os drenge. Snakken gik muntert under farten. Der blev staldet op hos vor faste købmand, Chr. Bjerregaard i Vestergade. Han havde kørestald til sine kunder, der kom fra landet. Han havde også en fast gårdskarl, der tog sig af hestene. Der kunne stå flere spand i stalden.

Det var en stående regel, når der var staldet op, at alle skulle ind og drikke kaffe hos fru Bjerregaard. Det gjorde godt efter en lang, kold kanetur. Mor fik afleveret sin indkøbsseddel til førstekommissen ved den længste købmandsdisk, jeg har set. Bagved sprang et par sønner og nogle lærlinge rundt.

Og så gik det ned i byen for at beundre udstillingerne og købe de sidste gaver. Det var en oplevelse at se alle de mange mennesker, der også var til juleudstilling. Og i ordets egenligste forstand at se de strålende ekstra oplyste vinduer med alle mulige fristelser. Vi vidste, hvad vi ville købe, så os fristede de ikke, men de kunne jo give en idé om, hvad man godt selv kunne ønske sig.

Vi sluttede på konditoriet og fik alle de flødeskumskager, vi kunne sætte til livs, og det var ikke få.

Så var det tid til hjemkørsel. Nogle havde fået »smurt stemmebåndet«, så snakken gik ikke mindre end på udturen. Her i den grå vinteraften nød man så at ligge i halmen, godt pakket ned, lyttende til kanebjældernes rytmiske klingren.

*

I materialen var alt forberedt til juleugen. Roerummene var fyldt op og hakkelse skåret, så der var nok ugen ud. De karle, der ville have fri, kunne tage til deres hjem. Kun fodermesterens to røgttere og staldkarlen måtte blive for at passe kreaturerne.

Så endelig oprandt juleaftensdag. Vi drenge ville forære mor en god hvilestol. Vi havde fået lavet stellet hos snedker Knakkegaard i Thisted,

og nu skulle sadelmager Hansen i Hundborg polstre og betække den. Han blev normalt sammen med en svend afhentet et par gange om året for at reparere gårdens seletøj. Det kunne godt tage nogle dage. Det år var han alene og var her i dagene lige ind til jul. Han nåede først lige at blive færdig med stolen sent på formiddagen juleaftensdag. Så skulle han køres hjem. Kristian, en af karlene, en rolig og besindig und mand, fik spændt for kanen lidt hen på eftermiddagen. Vinden havde rejst sig lidt og det småsneede, da de kørte. Nogen tid efter gav det mere ned, og det blæste op, så det blev fygevej.

Der var gået lang tid efter, at Kristian skulle være kommet hjem, og far begyndte at blive urolig og ymte noget om, at den stol godt kunne have ventet.

For at komme over til Hundborg skulle vi over »Søen« med de mange kanaler og forbi Rosvang. Et langt stykke fulgte vejen en dyb kanal, ikke et rart sted at køre i sådant et vejr og slet ikke nu, da det begyndte at mørkne.

Vejret tog til og rasede endnu værre. Det blev mørkt, og der kom ingen Kristian. Det blev spisetid, men der skulle ventes, til vi alle var samlede. Stemningen var trykket.

Så en halv times tid over spisetid sagde mor til pigerne:

»Nu kan I godt begynde at rette an. Nu kommer Kristian«. Vi blev besynderligt til mode. Hvor kunne mor vide det fra? Ca. et kvarter senere kom Kristian ind på gårdspladsen. Han havde til sidst spændt hestene fra kanen og ladet dem finde vejen hjem. Så fulgte han dem, da han ikke selv havde kunnet orientere sig. Mor havde en sjette sans, der ikke slog fejl. Forøvrigt har jeg arvet noget af den.

*

Da alle på gården var samlet, blev der kaldt til bords. Bordet var dækket med det fineste stel, som huset ejede. Foran hver kuvert stod en nisse, bærende på et julelys, og midt på den kridhvide dug stod kandelabre og »Døbefonten« fyldte

med lys. Et strålende syn åbenbarede sig, da fløjdørene blev slået op.

Først fik vi risengrød med mandel. Så gåse- og andesteg og til sidst, når man næsten ikke kunne proppe sig mere, fik vi dadler,figner, nødder af alle slags og konfekt.

Efter bordet kom en tid, der næsten ikke var til at få til at gå. Pigerne ryddede af bordet og vaskede op.

Så! Endelig blev dørene til den »Store Stue« lukket op, og der stod træet, som far og mor havde været inde at tænde, med alle sine lys og glimtende pynt, med kræmmerhuse og hjerter fra mange juleaftener før og med det, vi havde været med til at lave i dette år. Der var genkendelsens glæde ved at se det gamle. Under træet lå, dynget op, spraglede gavepakker.

Det hele stod som et næsten uvirkeligt syn, så dejligt så det ud.

Efter at have beundret træet tog alle hinanden i hænderne og dannede ring om det. En af de »unge piger« sad ved klaveret og spillede op til »Glade Jul«, mens vi sang med og gik rundt om træet, så lysene blafrede og fik pynten til at glimte og stråle endnu mere. Så fulgte »Julen har bragt« — den jeg kunne og stadig bedst kan lide, velsagtens for, at her var fuglene taget med. Vi sang et par julesalmer mere og så til sidst »Højt fra træets grønne top«. Derefter blev stjerneka-sterne tændt og efter dem fulgte en forventningsfuld stilhed.

Vi yngste var særlig spændte det år, da far og mor havde været i København en gang i

december. Så kunne der godt vanke nogle ikke så almindelige gaver.

Så blev gaverne delt ud. Til os drenge var der foruden bløde pakker mest bøger. Vi var læseheste allesammen. Vor forventning fra far og mors københavnertur slog ikke fejl. Erik fik et vidunder, en kopi af det rigtige slagskib »Emden«, der efter optræk på hjul kunne sejle frem og tilbage. Jeg fik en Tjalk med sejl, der rigtigt kunne sejle. Et af mine store ønsker.

Karlene fik uldne sokker, tobak og slik, og pigerne tøj til kjoler. Mor fik en stol og far satiriske blade. De trak sig så tilbage til kabinettet for at læse juleposten, som mor havde gemt, da den først måtte læses juleaften.

Udenfor rasede snestormen og hvirvlede sneen op omkring bygningerne, og sneen smeldede på vinduerne. Så kom tiden efter knas, småkager og kaffe, at vi børn skulle i seng. Trætte, men opstemte faldt vi i søvn med en af de nye bøger i hænderne.

Julemorgen, da snestormen tildels havde lagt sig, var det første vi så, at en snedrive, der nåede til taget, havde lukket hjørnet ved nordre lade og kostalden. Fodermesteren havde måttet grave sig igennem for at få mælkejungerne ud.

Så skulle vi ud at lede efter kanen. Vi fandt den syd for »Søndre Skov«, kun få skridt fra de dybe tørvegrave i mosen. Senere fandt vi kanespor, der førte to gange omkring gården. Kristian havde til sidst kørt i ring.

Mere om Hvass og Washington

Af Jørgen Miltersen

Havde Amerikas første præsident, George Washington, sit navn fra Hvass i Thy?

Spørgsmålet blev stillet i Jul i Thy 1978 på baggrund af to kilder.

Den ene var Thisted Amts Tidende 18. marts 1961. Den da 81-årige Herman Nelson, 504 North Walnut, Grand Island, Nebraska, skrev i et brev til bladet, at George Washington i 1760 i den danske forening i Philadelphia havde fortalt, at hans mor kom fra Vigsø i Danmark, og at hendes navn var Hvass.

Den anden kilde var forfatteren Arne Hall Jensen, som i 1937 udgav »Den dansk-amerikanske Historie«. Også han beretter om George Washingtons besøg i Philadelphia. Det skandinaviske Selskab havde gjort landets første præsident til æresmedlem. Under besøget rejste George Washington sig og udtalte:

Mine herrer! Jeg har en lille overraskelse til Dem.

Der blev en spændt forventning blandt de tilstedeværende skandinaver, som med interesse afventede resten af Washingtons tale:

»Den første stamfader, af hvilken min familie kan finde spor, kom fra Jylland omkring år 900. Det var en dansker ved navn Hvass.«

*

Et medlem af familien Hvass, Frants Jørgen Hvass, Markledgade 24, Løgumkloster, har ofret

megen tid på at undersøge, om han skulle være i familie med Amerikas første præsident. Resultatet er offentliggjort i »Samling af meddelelser om personer og familier af navnet Hvas« Supplement II. I denne bog på over halvandet hundrede sider findes et kapitel »Om George Washington«.

Frants Jørgen Hvass nævner, at historien om George Washington har været omtalt mange steder i tidens løb, blandt andet i Jul i Thy. Så vidt han ved, har den første gang været nævnt i den amerikanske avis Brooklyn Daily Eagle, New York City, 14. juni 1925. Forfatteren var Miss Jean Piper, der som indledning til sin artikel skriver, at danskere har gjort store ting for den amerikanske republik. Derefter hedder det i den amerikanske version:

»Gentlemen« said George Washington, slowly drawing himself up to his full height, »I have a little surprise for you«

There was a stir among the stalwart men, who had just made him an honorary member of their Scandinavian Society, composed of Danes, Swedes and Norwegians, meeting in Philadelphia just after the revolution. »The first ancestor of which my family has any traces«, he continued, »came from Jutland about 900 A.D. He was a Dane by the name of Hvass«. Whatever the father of our country said after that is not recorded in the minutes of the society, open to

any traveler in Philadelphia, but it does state, that he sat down amid deafening applause»

*

Frants Jørgen Hvass mener, at artiklen i Brooklyn Daily Eagle er kilden til de senere omtaler i aviser og bøger. Hertil kan føjes, at det stadig er en gåde, hvorfra Herman Nelson havde de oplysninger, han kom med i et brev til Thisted Amts Tidende, nu Thisted Dagblad. Herman Nelson havde den tilføjelse, at George Washington i Philadelphia havde fortalt, at hans moder var kommet fra »Viksø i Danmark, og hendes navn var Hvas«.

Endvidere er det ukendt, hvilken kilde der er øst af i forbindelse med artiklen i Brooklyn Daily Eagle. Frants Jørgen Hvass har fået opklaret, at forfatteren, Jean Piper, i 1920'erne specialiserede sig i artikler om etniske grupper i Brooklyn. Under et besøg i Amerika har Frants Jørgen Hvass søgt at finde frem til eventuelle kilder, men uden resultat.

*

Derimod har en undersøgelse i England vist, at der har været en vis forbindelse mellem de to navne, Hvass og Washington. Det er opklaret, at Washingtonslægten fra omkring 1180 boede på Washington Old Hall syd for Newcastle, fra 1539 på Sulgrave Manor i Northamptonshire i England. George Washingtons oldefar, John Washington, udvandrede 1656 til Amerika, Virginia, hvor George Washington boede på slægtsgården »Mont Vernon«

Under et besøg i England så sent som i 1979 var Frants Jørgen Hvass på Washington Old Hall. Bygningerne rummer nu et Washington-museum, der udgiver skrifter, blandt andet med en nulevende George Washington som forfatter. Han har udarbejdet en stamtavle med ikke færre end 18 led før Amerikas første præsident.

George Washington boede på Mount Vernon i Virginia. Landstedet er nu indrettet som museum.

I et skrift om Washington Old Hall fremsættes den teori, at ordet Washington skulle være saxisk-engelsk, sammensat af »Hwaes« og »Tun«. Hwaes skulle være navnet på en høvding, tun er det nordiske ord for pladsen ved en bondegård. Det bruges stadig i Norge.

*

Dermed nærmer vi os en mulig forbindelse mellem Hvass og Washington. I vikingetiden sejlede mange ud gennem Limfjorden og erobrede land. I Danelagen i England findes den dag i dag navne af dansk oprindelse, og blandt dem, der drog ud, kan også have været en Hvass fra Thy

En lille by i Danelagen hedder stadig Wass. Den ligger nordøst for Coxwold nær Ampleforth.

Jørgen Miltersen.

En Thisted-kunstner

Af Inger Knudsen, Thisted

De fleste thyboer har sikkert på et eller andet tidspunkt været gæst på »Hotel Hanstholm«. På pejsen i hallen står der en høj, meget smuk trearmet kobberlysestage. Jeg har ofte set folk stå og betragte stagen, og også hørt dem indbyrdes tale om, hvem der mon kunne have lavet den.

Det har min morfar, smedemester Peder Andreas Andersen, Thisted. Den er smedet af kobber fra det gamle Hanstholm Fyr, og det var en stor og vanskelig opgave. Da stagen var færdig, havde min morfar den en tid stående hjemme. Men som han sagde på sin humoristiske måde: den kom ikke rigtig til sin ret i en 2-værelses lejlighed. Efter nogen tid blev stagen købt af den daværende medicinske overlæge ved Thisted Sygehus, Holger Nielsen. Jeg vil tro, at overlæge Nielsen også efterhånden kom til det resultat, at lysestagen gjorde sig bedre i større og rummeligere lokaler. Da det nye »Hotel Hanstholm« indviedes ved en festlighed en gang i 1964, skænkede overlæge Nielsen og hustru i hvertfald stagen til hotellet, hvor den stadigvæk er en seværdighed.

*

Den store lysestage var ikke det eneste, morfar smedede på sit værksted. Han var udlært hos smedemester Bertel Søe Jensen, Thisted, og arbejdede med mange ting. Men især kunsthåndværket interesserede ham umådeligt.

Det første materiale, han arbejdede med, var jern. Han smedede to kunstfærdige loftslysekroner, som begge befinder sig i min families eje.

Den store kobberlysestage har fået sin plads ved pejsen på »Hotel Hanstholm«.

Han lavede standerlamper og lysestager, askebægre, rammer til fotografier, spejle, og meget andet i jern. Efterhånden begyndte han også at arbejde i messing og kobber, og af disse materialer lavede han også mange smukke ting. Han smedede en del æbleskivepander i kobber, flere store kedler, lysestager, og det allerfineste: varmbækkener i messing og kobber.

Morfar var over 80, da han en dag gik ind til guldsmed Anders Henningsen og spurgte, om guldsmeden ville lære ham at cicelere. Anders Henningsen har jo altid været en mand, som kunne lide ting, der var lidt ud over det sædvanlige, så han sagde straks ja til ønsket. Den 80-årige elev gik i gang med det samme og lærte sig hurtigt teknikken. Da han kunne ciceleringens kunst, lavede han de fineste mønstre både i varmebækkenerne og i panderne. Og på ægte kunstnerisk vis var der ikke to af tingene, som var helt ens.

Igennem flere år havde morfar forbindelse med Staursbølls Antikvitethandel i Heltborg. Den aftog mange af de ting, han lavede, så der må være en del hjem også i Sydthy, som har arbejder af P. Andersen i deres eje. En dag bestemte

Kunstsmed P. Andersen som 84-årig ved den flammende esse.

morfar, at han ville smede en plov i kobber. Det var aldrig set før mente han, og det er sikkert rigtigt. Han fik den også lavet. En seværdighed var den, da den var færdig. Den var hans mesterstykke.

Kort tid efter lejede morfar et lille udstillingsvindue i Storegade hos fru skræddermester Sørensen. Der udstillede han forskellige ting, han havde lavet, bl.a. også ploven. Fru Sørensen skulle passe »Butikken« for ham, da han selv skulle stå på værkstedet og arbejde.

Det var Thistedes første antikvitetforretning, der her så dagens lys. Han havde også mange ting til salg, som han selv havde samlet i årenes løb.

Mange smukke ting gik ved hans død i arv til hans to døtre, fru Esther Knudsen og fru Benny Overgaard, Refsvej 36, Thisted.

Ved den tid var det, at landboforeningernes formand, Hans Pinstrup, skulle slutte sin formandstid. En komite havde rettet henvendelse til morfar om køb af kobberploven som afskedsgave til Hans Pinstrup. Men der blev ikke nogen handel ud af det, da morfar i sidste øjeblik besluttede sig for, at ploven skulle blive i hans slægt.

Da morfar var yngre, var han meget interesseret i mekanik, og han gjorde et par tekniske opfindelser. Han solgte patentet på begge dele, og for pengene købte han en af de store ejendomme på Strandvejen. Den afhændede han senere, og i sine sidste år boede han dels i Aagade, dels på Plantagevej. Mange thistedboer husker ham endnu, når han høj og rank færdedes mellem værkstedet i Nørregade — skindhandler Vang Christensens gård — og hjemmet på Plantagevej.

Morfar var en mand med sine meningers mod. Han var en kristen med en stærk gudstro, og han hentede åndelig opbyggelse i byens frikirker og i »Frelsens Hær«. Han havde kendt den gamle frimissionsprædikant Jensen — Maar, som vandrede fra sted til sted og prædikede

P. Andersen (1877-1961). Fotograferet først i dette århundrede hos Wilhelm Kjølbj, Storegade, Thisted.

evangeliet. Af og til fik den gamle prædikant et måltid mad og et sted at sove. Hvis ikke, sov han under en båd ved stranden eller på et høloft. Sådan syntes morfar, at en Guds tjener skulle være, men den slags mennesker findes der vist ingen tilbage af i vore dage.

P. Andersen, som han kaldte sig, var født i Thisted, den 1. marts 1877, som ældste søn af den kendte thistedhåndværker, støbemester på »Maskinfabrikken Thy« C. Bundgaard Andersen, i daglig tale kaldt Former Andersen. Formeren og hans seks sønner var kendt som meget dygtige håndværkere. Alle sønnerne lærte et håndværk, men det var kun min morfar, Peder Andreas, der havde det kunstneriske talent. Jeg spurgte ham engang, hvad han syntes om Robert Jacobsens jernskulpturer. Såvidt jeg forstod, yndede han ikke »Den store Robert«.

»Manden kan jo ikke engang svejse ordentligt«, sagde morfar.

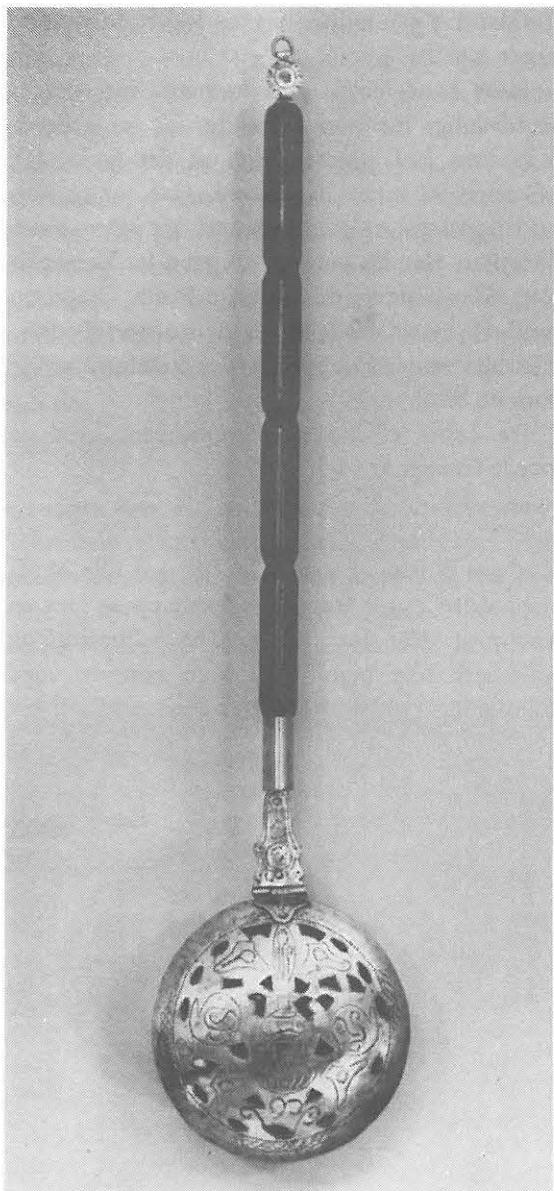
Hans kone Maria, min mormor, var også et usædvanligt menneske. Hendes far var thistedskipperen J. C. Jensen, ejer af det gode skib »Gotfred Johannes« af Thisted. Han var en høj, nydelig mand og gik under navnet »Den knøv Skipper«. Hendes mor var datteren fra Færgegården »Hou Odde«, den smukke Bente Thøgersen med det kastanjerøde hår og de mange tilbedere. Men det var altså skipperen, der hjemførte hende som sin brud.

De købte et hus på Østerbakken, hvor de boede i mange år.

Det var jo ikke så mærkeligt, at den lille Maria med sådan et par forældre voksede op og blev en køn pige. Men hun var også en målbevidst og viljestærk lille pige. Hun kom sammen med forældrene en del i »Frelsens Hær«, og hun var

Kaptajn Maria Jensen (1875-1956). Fotograferet i sin Frelsens Hær-uniform hos Valentin Dresler, Østerbrogade 27, København, ca. 1900.

Varmebækken i kobber og messing med ciceleret mønster og sortmalet træskaft.

ikke ret gammel, da hun besluttede sig til at gå ind i arbejdet i »Frelsens Hær«.

Som 14-årig rejste hun fra Thisted for at uddanne sig på »Hærens« Kadetskole i København. Efter at have været løjtnant i en række byer blev hun, da hun var først i tyverne, kaptajn og leder af Helgesensgades Korps i København.

Maria var beskeden og fordringsløs i sin daglige tilværelse. Hun havde sin stærke tro på Gud og sit budskab om ham at bringe, og da hun var en dygtig taler, kom der flere og flere til møderne for at se og høre denne unge pige, der beskeden og dog værdig stod og talte om Gud. En overgang kom der flere hundrede mennesker til stede, og der måtte politivagt ved dørene for at undgå tumulter.

Efter en stor personlig skuffelse rejste Maria hjem til Thisted for at være en tid sammen med

En af de mange æbleskivepander i kobber som P. Andersen fremstillede.

sin mor, der var blevet enke. Under dette ophold traf Maria den unge smed, Peder Andreas. De giftede sig og bosatte sig i Thisted.

*

Det var to stærke personligheder, der her var kommet sammen. Deres ægteskab var præget af kristen ånd og tro, og de ville gerne hjælpe mennesker i nød. Efter 1. verdenskrig havde de et wienerbarn, og foruden deres egne to døtre, Esther og Benny, havde de også en plejedatter nogle år, ligesom de havde københavnerbørn om sommeren.

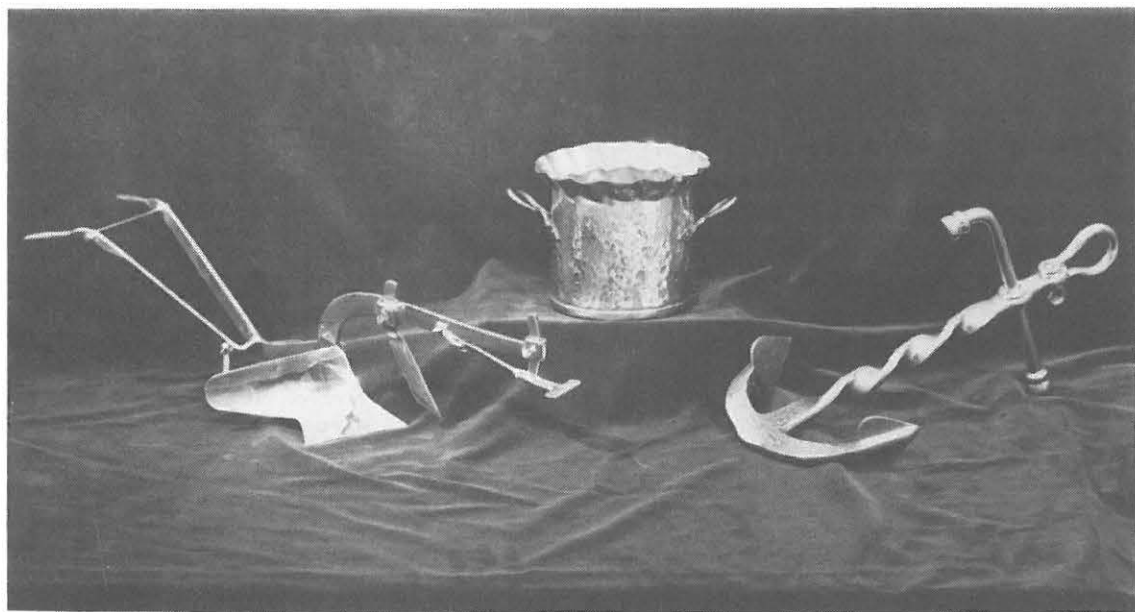
Da morfar blev 84 år, fik han en slem galdelidelse. Han havde arbejdet på værkstedet lige til dagen før han blev syg, og da ambulancefolkene kom for at hente ham til indlæggelse, sagde han, at han ikke havde tid til

at ligge på sygehuset. Der var lige kommet en plade kobber, som han skulle til at forarbejde. Men han måtte på sygehuset, og sygdommen blev til døden. Min mormor var død nogle år forinden.

Smedene har et gammelt valgsprog som lyder sådan:

»Så længe jernet gløder — slå et slag«.

Den gamle smed Andersen fulgte dette valgsprog til fulde. Tilbage står mindet om et utraditionelt og velbegavet menneske, en kunstner, som lokkede skønheden ud af de hårde metaller, han arbejdede med. Mens han levede, var hans arbejder kun kendt af en mindre kreds. Efter denne beretning er der nu mange, som ved hvem han var, og som måske kan kende hans arbejder, når de ser dem. Hans tid på jorden blev rig og virksom — til glæde både for ham selv og andre.

Ploven, der var udført af kobberplade, skulle den kendte landboforeningsformand Hans Pinstrup have haft, men i sidste øjeblik besluttede P. Andersen, at den skulle blive i familien. Den opbevares nu hos en datter, Esther Knudsen, Tingstrupvej 20, Thisted.

Han har helbredt i titusindvis

— Min bedstemor var »klog kone« på Fabjergeggen, min far fortsatte i hendes fodspor. Siden 1946 har jeg selv helbredt mennesker i nød, og for seks år siden trådte min søn, Kjeld, hjælpende til.

Hvordan bliver man »klog mand«?

Det er ikke noget, man bliver. Det er en medfødt gave.

Peder Lauritsen, Hørdum, løftede sløret for sit virke, da han den 23. juni 1981 fyldte 70.

Han stammer fra Fabjerg ved Lemvig, hvor han blev født i 1911. Forældrene havde et husmandsbrug, som de flyttede fra i 1914, da de fik en landejendom i Hillerslev, moderens fødesogn. Hun stammede fra Kappelgård. Fire år senere fik forældrene en landejendom i Kjelstrup, hvor de boede, indtil de på deres gamle dage flyttede til Hørdum.

*

Peder Lauridsen kom ud at tjene hos landmænd på egnen, da han var konfirmeret. I 1939 kom han i murerlære hos Peder Bonnerup i Snedsted, og da han i 1943 var blevet svend, giftede han sig med Nora Hummelshøj fra Snedsted. Han arbejdede forskellige steder, indtil 1946, da hans far, Laurits Lauridsen, døde.

Da kom jeg til den gerning, jeg har haft i mange år, siger Peder Lauridsen.

— Min bedstemor, Marie, var »klog kone« på Fabjergeggen. Den egenskab at kunne helbrede havde ligget i slægten i flere generationer, og min far havde arvet evnen. Jeg havde været med ham ude, når han blev anmodet om at tage sig af dyr, der var syge — en forfangen hest, eller en ko, der ikke kunne komme af med efterbyrden, og jeg havde overværet, at han havde helbredt syge mennesker, der kom til os.

Engang sagde min far: Det kan du også gøre, men jeg svarede: Nej, jeg vil ikke være til grin!

Men det blev nu alligevel min livsgerning, da min far var død. Den første, jeg blev anmodet om at hjælpe, var en mand fra Koldby med hekseskud. Da det lykkedes at helbrede ham, kom flere og flere til, og snart blev det en heldagsbestilling.

— Hvordan fik du hekseskuddet væk?

— Jeg følte på muskulaturen. Fingrene stoppede ved den muskel, der var syg, og udløste den. Det er en medfødt evne, en sjette sans. Jeg

kan ikke forklare, hvordan det går til. Jeg havde aldrig lært massage, jeg kendte ingen latinske betegnelser. Mit eneste teoretiske grundlag var, hvad jeg havde læst i Venstreavisen!

— Hvor mange har du hjulpet i årenes løb?

— I titusindvis. Folk strømmede til fra Thy, ja fra hele Jylland, og der kom også nogle længere væk fra, gennemsnitlig en snes stykker om dagen. Men jeg sagde ikke ja til én fra Esbjerg, hvis min nabo trængte til hjælp.

— Tilhængere af den karismatiske bevægelse taler om helbredelse ved bøn. Tror du på det?

— Hvis det sker, må det være det psykiske, der gør sig gældende. Jeg nægter ikke, at det kan ske, hvis man tror på det. Der er mange perspektiver i det. Mange griner ad overtro, men der er ingen tvivl om, at der i nogle tilfælde er realiteter bag overtroen.

*

Nogle kan sætte ringorm væk. Det er bevisligt. Jeg har selv oplevet det. Jeg kunne nævne navne på nogle, som jeg med sikkerhed ved kan gøre det. De stryger over stedet og siger nogle ord. Så er ringormen væk. På samme måde er det med skoldninger. Hvis man straks kommer til én, som har evner på dette område, kan virkningerne af skoldningen fjernes, inden det begynder at gøre ondt. Varer det en halv time, inden behandlingen kommer i gang, tager det lidt længere tid med helbredelsen.

— Har du også taget dig af dyr ligesom din far?

— I begyndelsen, men snart fik jeg nok i udelukkende at have med mennesker at gøre. Jeg lærte af min far, hvordan man skulle få efterbyrden fra en ko, men hvordan man skulle kurere en hest, der var blevet forfangen, ville han ikke lære mig. Det var en hemmelighed, han tog med sig i graven. Han ville være alene, når han helbredte en forfangen hest, der var blevet helt stiv. At han kunne, har jeg selv erfaret.

*

Mange med hekseskud er i årenes løb blevet helbredt hos den kloge mand i Hørdum. Der

kom efterhånden så mange hos ham, at det hele måtte sættes i system, og fru Nora fik til opgave at tage mod telefoniske bestillinger. Men kom der akutte tilfælde, tog han sig straks af dem.

— Har du aldrig været i konflikt med lægerne?

— Nej, dem har jeg stået på en god fod med. De har accepteret mig, fordi jeg har holdt mig fra tilfælde, som ikke var mit område. Jeg har altid henvist brud til lægebehandling, og lægerne har ikke jagtet mig.

— Kan du nævne nogle eksempler på, hvad du har udrettet?

— Jeg kan tage et, der ligger 27 år tilbage i tiden. En dag gik der en dame uden for vort hus i Hørdum. Hun kom fra Haderslev, havde ikke bestilt tid, gik og støttede sig til en stok. Det var galt med hendes hofte, og hun havde lammelser i det ene ben. Jeg lod hende komme inden for og fandt frem til, hvor det var galt. Pludselig gav hun lyd fra sig og sagde: Nu blev mit ben levende igen!

*

Landsholdsspilleren Tommy Troelsen kom til mig i 1959, da han havde fået en knæskade. Han havde søgt læge og fået behandling af forskellig art, uden at det havde hjulpet. Han havde fået at vide, at han skulle holde op med at spille fodbold, for hans ben kunne ikke holde til det. Han stammede fra Nykøbing, og hans forældre kendte mig. Så kom han til Hørdum, og i løbet af fem minutter havde jeg helbredt ham. I 1960 spillede han fodbold ved olympiaden.

En lærer fra Thisted, der måtte gå med korset på grund af en rygskeade, kom til mig og bad mig se på hans ryg. Jeg fandt frem til, at der var knuder i muskulaturen i forbindelse med rygsøjlen. Da behandlingen var færdig, kunne han smide korsettet.

Denne lærer flyttede til Skalborg og dukkede en dag op med en kollega, der led af eksem i et øre. Han havde søgt læge, og mange former for helbredelse var forsøgt uden resultat. Jeg havde dårlig tid den dag, men så på hans eksem og sagde: Gå hjem og stryg øret med en korkprop, dyppet i eddike!

Det hjalp. En læge, der forgæves havde søgt at bekæmpe lærerens eksem, spurgte mig, hvad jeg havde gjort. Det kan jeg ikke forklare, svarede jeg.

*

Fra Sydthy kom en midaldrende mand, der havde fået sin sygdom betegnet som epileptisk anfald. Jeg gjorde opmærksom på, at det kunne jeg vanskeligt gøre noget ved, men jeg lovede at se på ham. Ved at føle mig frem fandt jeg ud af, at balancenerven og centralnerven lå for tæt på hinanden, så der kunne ske en kortslutning. Efter behandlingen forsvandt anfaldene, og manden blev fri for at gå til kontrol hos sin læge.

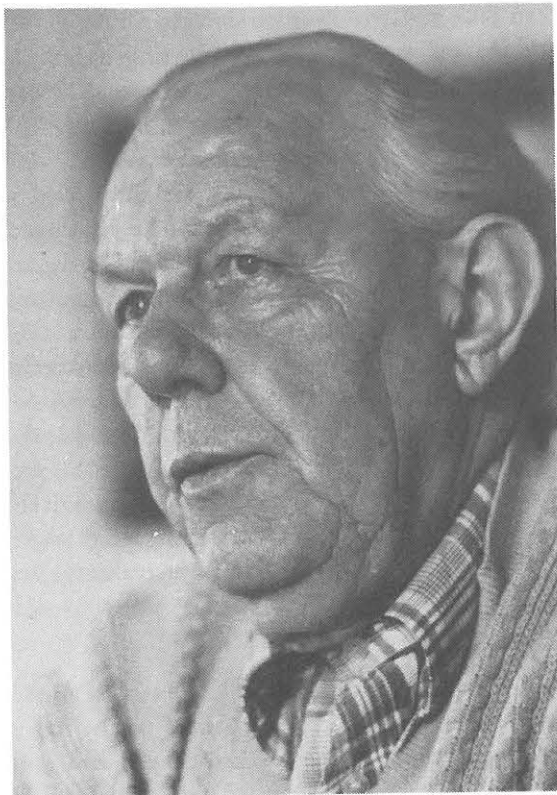
Sådan kunne der nævnes mange flere eksempler, men nu må det være nok, siger Peder Lauridsen. Jeg vil så nødig, at det skal opfattes som pral, hvad jeg siger. Jeg udnytter blot de medfødte evner, jeg har fået. De er gået i arv til min søn Kjeld. Da jeg for 6 år siden fik en blodprop, måtte han pludselig træde hjælpende til.

Kjeld havde været kontormand, men jeg var nok klar over, at af vore 7 børn — 6 drenge og 1 pige — var han den, der havde arvet den evne det er at kunne helbrede. Han var 24 år, da han trådte til i 1975. Jeg havde ikke lært ham noget. Han havde det i sig. Det bliver spændende at se, om evnen føres videre til et af hans børn — han har to piger og en dreng.

Kjeld Lauridsen bor nu i det hus i Hørdum, som mange har søgt til i årenes løb, og hans hus i Koldby, Atriumvej 1, har Peder Lauridsen overtaget. Det ligger forresten lige over for lægehuset på Helsevej!

*

Efter at have hjulpet titusinder gennem et langt

Fingrene stoppede ved den muskel, der var syg, og udløste den. Det er en medfødt evne, en sjette sans.

liv tager Peder Lauridsen det nu med ro. Han har indrettet et behandlingsrum i villaen i Koldby, hvor han tager imod i enkelte tilfælde efter aftale, og når sønnen ringer for at bede om assistance, er han stadig parat. Er mennesker i nød, og andre ikke er i stand til at helbrede dem, kan Peder Lauridsen ikke lade være med at træde hjælpende til, og han har ikke noget imod, at nogle siger:

Vi vil gerne til den gamle, for han har den største erfaring!

Jørgen Miltersen

Blandt de manuskripter, Jul i Thys forrige udgiver, redaktør C. Brunsgaard efterlod sig til senere udgaver, var denne beretning fra første verdenskrig:

En vagttørn ved Oddesund

Når man passerer Oddesund, undgår man ikke at bemærke de svære bunkers, som tyskerne anlagde til beskyttelse af dette strategisk vigtige sted, og så dukker der minder frem fra en tidsperiode, der ikke var lystelig, krigsårene 1940-45.

Men der er også andre minder fra Oddesund. Endnu er vi da en del, der husker den forrige gang, Oddesund var bevogtet af militær. Det var under verdenskrigen 1914-18, da det var skikkelige danske jenser, der med skarpladte geværer og bajonetterne påsat passede på Oddesund, hvor der den gang var færgeoverfart.

*

Jeg husker det temmelig godt, for jeg var nemlig selv med i det. Jeg havde vagttørn i Oddesund syd i en måned, og jeg tør nok antyde, at det ikke var nogen ganske almindelig vagt . . .

Jeg havde i nogle sommer- og efterårsmåneder ligget i sikringsstyrke-kantonnement på Viborg-egnen, og sidst i oktober blev min bataillon indkvarteret i Skive. Der var gået måned efter måned, uden at der kom nogen klarhed over, hvor længe mit beskedne bidrag til fædrelandets forsvar skulle vare ved. Hver måned blev der

udtaget vagthold til Oddesund, Glyngøre og lignende udsatte poster, og en dag meldte jeg mig frivilligt til »Detachment Oddesund«. Dels trængte jeg til afveksling i dagens dræbende ensformighed med eksercits og marchture, dels havde rygtet om slaraffenliv ved Oddesund nået mig.

Hertil kom, hvad der vejede endnu tungere, at jeg i Thy havde både far, mor og kæreste. Dem ville jeg naturligvis værge som tapper landsoldat, og så havde jeg også hørt et fuglepip om, at vagterne ikke blev taget mere højtideligt, end at man godt kunne tage sig nogle dages ferie ind imellem.

*

Der måtte ifølge vore instrukser ikke komme nogen og lave narrestreger ved færgelejerne såsom at sprænge disse i luften, men hvem der skulle hitte på den slags kunster, var mig lidt dunkelt. Der kom heller aldrig nogen, men dette skyldtes måske tilstedeværelsen af vi otte skarpt bevæbnede og frygtløse jenser, der anførtes af en korporal. Han var vagtkommandør, men han viste sig sjældent udendørs og blandede sig aldrig i de mere detaljerede spørgsmål om vagternes fordeling og passende bestridelse. Han var

vist nogenlunde fast installeret i Oddesund, og hvad han fik sin tid til at gå med, aner jeg ikke. Det interesserede os faktisk ikke, bare han lod os passe vagterne i fred.

En halv kilometer syd for færgelejet var der gravet skyttegrave tværs over den smalle tange fra kyst til kyst. Foran løbegravene var der et bredt pigtrådsbælte, og ved landevejen stod fæle spanske ryttere parat til at blive anbragt tværs over vejen, hvis en fjende skulle vise sig.

*

Vi var — som sagt — otte mand på vagtholdet, og da der skulle to mand på vagt ad gangen — én ved færgelejet og én ved skyttegravene — tegnede det egentlig til at blive en hård tårn — to timers vagt, fire timers frihed, to timers vagt, fire timers frihed osv. hele døgnet rundt hver dag i en måned. Hvis det altså skulle gå efter reglementet. Jeg tør nok nu efter så mange års forløb røbe, at reglementet ikke blev overholdt med fanatisme, der satte ens helbred i fare.

Vagtkommandøren betroede os den første dag, at man plejede at skiftes til at tage orlov fra vagten i nogle dage, og dette gav straks det hele en mere tiltalende karakter. Jeg var hjemme hos kæresten i fire dage og havde det rigtig hyggeligt — langt mere rart, end hvis jeg havde rettet mig slavisk efter det militære reglement.

*

Vi logerede i et rum i lokomotivremisen, hvor der lige var plads til otte senge, en kakkelovn, et lille bord og et spil kort. Bordet og kortene blev flittigt benyttet. Det gjorde sengene for resten også, da de tjente som leje om natten og som siddepladser om dagen. Luksusmøbler som stole var der ingen plads til.

Vi syntes ikke, det var særlig morsomt at gå skildvagt om natten. Det var i november og december måneder, og vinteren satte ind med frost og kulde. Det skulle da også være en underlig fjende, der ville ankomme til et sted som Oddesund i bælgmørke og vintervej.

Når det ved 16-tiden om eftermiddagen begyndte at mørknes, inddrog vi lige så stille posterne, og så spillede vi kort eller skiftedes til at gå tur med de tre stedlige piger. Om natten sov vi alle trygt, og når det op på formiddagen blev så lyst, at man kunne se fjenden, hvis han skulle ankomme, gik vi på vagt igen. Det var ikke helt nøjagtigt efter forskrifterne i »Lærebog for hærens menige«, men det var en rigtig rar vagtpost.

Føden fik vi hos færgerestaurantør Schou, og den var der ikke noget i vejen med. Den var nærmest overdådig og lignede ingenlunde det almindelige militære traktement.

*

En ting havde vi dog at passe alvorligt på, og det var inspektionen. En gang imellem kom en højerestående officer for at se efter, om Oddesund og dens væbnede forsvarere var der endnu. Som regel kom han sejlene, og derfor holdt vi altid udkig efter mistænkelige fartøjer. Han kunne dog også komme landværts, men da vi havde truffet vore forholdsregler, var dette knap så farligt. Vi stod på en særdeles venskabelig fod med jernbanepersonalet. Motorkøretøjer havde hæren ikke dengang.

En aften, da vi alle otte sad hyggeligt ved kortene og en varm kakkelovn, kom vagtkommandøren styrtende.

— Hvem har vagten? råbte han.

— Ja, det er da 27 og 48.

— Vil I så se at komme ud! Togføreren har lige ringet fra Humlum, at en kalorius med fine distinktioner er på vej hertil.

Vi var to, der præsterede en forbavsende hurtig udrykning — 27 det var mig, og 48 var en murer fra Lemvig. Fat i kanonen og tornystret og ud på post i den yndede militære gangart, der benævnes hurtigløb. To minutter senere rullede toget ind. Med det samme var oberstløjtnanten ude af kupeen og på vej til pigtrådsposten, for hvilken undertegnede p.t. havde det tunge ansvar. Jeg var et minut i forvejen ankommen og

Vagtholdet ved Oddesund syd november 1914. Bageste række fra venstre: vagtkommandøren, korporal Jensen (senere tapetserermester i København), bager C. Brunsgaard, Thisted (senere redaktør), elektriker A. C. Eriksen, Hassing (senere installatør i Farsø), en murer fra Lemvig og landmand Nic. Henriksen, Sundby (senere Snedsted). Forreste række fra venstre: arbejdsmand Chr. Lauridsen, Snedsted, landmand Gerh. Jensen, Vildsund, en ikke identificeret og landmand Thomas Thomsen, Hou (senere Thisted).

gik pligtopfyldende i frost og mørke med kanoen i favn. Jeg kunne med god samvittighed melde hr. oberstløjtnanten, at alt var i orden ved post 2.

*

Af adspredelser havde vi ikke mange. Det hændte, at vi roede en tur over til nordsiden, hvor der også lå et hold kammesjukker, og hvor vi gjorde indkøb af tobak og andre livsforbrønde hos verdens pudsigste købmand, den brave Poul Kræn. Han sad inde i sin butik med fedtet høj hat på hovedet og stegte ålekvabber på en lille kakkelovn. Poul Kræn var vel nok en original, og han var hyggelig at sludre med. Men han holdt Oddesund-priser, og de var ikke små.

Tjansen ved Oddesund var altså en ganske god »dæksmand«, men en god tjans skal nok blive ødelagt. En månedstid efter, at jeg var vendt tilbage til min bataillon, indløb den sørgelige efterretning, at inspektionen var kommen bag på detachment Oddesund. Vagtkommandøren og alle hans mænd lå og sov trygt, da fyren kom. Den var jo ikke gunstig, og de røg i mørk arrest alle ni!

*

Den første verdenskrig sluttede med våbenstilstanden den 11. november 1918. 14 dage senere var skyttegravene ved Oddesund jævnet og pigtråden fjernet af et hold ingeniørsoldater. En epoke i Oddesunds historie var endt.

C. Brunsgaard.

Fra klitterne

Af Niels Hancke

Niels Hancke (1837-1895) gav sig efter studentereksamen i Aalborg 1857 til at studere jura, men fandt større interesse for historie. Efter at han havde deltaget i krigen 1864, drog han til USA, hvor han virkede som farmer og journalist. I 1893 vendte han tilbage og blev assistent på Rådhusarkivet i København. Hans noveller betegnes som kulturhistoriske perler. »Fra klitterne« findes i en skitsesamling fra 1873 »Nord for Limfjorden«.

De tider ere forbi, da kongens lensmænd sad rundt om i landet og styrede det mere eller mindre egenrådigt. De gamle klostre og kongsgårde, hvor de sad, ere enten forsvundne eller blevne til bøndergårde eller de huse folk, som ej give sig synderligt af med landets styrelse. Men kongen har endnu lensmænd i landet, om de end ej længere bære den flotte titel, som minder om vajende fjerbuske, guldsporede støvler og ridderligt følge. Kongens lensmænd nu til dags bo ikke i klostre og kongsgårde, men have ofte til huse i faldefærdige hytter. Og lenet, hvori de herske, svarer dertil. Det er ikke vidtstrakte, frugtbare herreder, men øde sandmarker; i stedet for de røde herregårde højne sig de hvide sandmiler. Lensmænd kaldes de ikke, men kongens fogeder, strandfogeder, ere de hver i sit len derovre mellem klitterne på Jyllands vestkyst.

Vinden farer hen over sandet og fortæller i sære, vilde, klagende toner historier om vrage og død; den rusker arrigt i marrehalmen for at få den til at slippe flyvesandet, at det kan komme ud på vandring, den vil have liv i sandbølgerne. Men marrehalmen ryster sine grågrønne lokker; den holder fast på, hvad den engang har grebet og vil ej give slip på sit herredømme over det stride sand. Den lille, uanselige plante er stolt af sin magt. Og vinden bliver til sidst kjed af at have med den stridige krabat at gjøre. Nej, så ere bølgerne der ude i Vesterhavet langt villigere.

Dem kan man da få den vej, man vil. Og nu farer den ud over havet og kalder bølgerne til leg og de møde villigt. Men noget at lege med ville de have. Det kan være godt nok at lege tagfat med hinanden, men det bliver men kjed af i længden; legetøj må der til. Vinden må se at skaffe det. Den gjør en rundtur ud over havet, og bølgerne følge den, til de finde det i sejleren, som trodsende rider på deres ryg. Det er ne værdig leg for dem, at spille bold med den, som bilder sig ind at være deres behersker. Vinden ler, så det hviner gennem takkel og tov, og desto muntrere blive bølgerne, de brøle af glæde, skibet strider imod, så godt det kan, men bølgerne blive mere og mere hidsige på det.

Vinden sender bud ind til sandbølgerne der inde på den hvide kyst, det suser så underligt varslende gennem marrehalmen og folk høre det inde mellem klitterne, hvor de kjende vindens sprog. »Det bliver hårdt vejr«, sige de i hytterne, »der bliver nok stranding«, og de kige ud efter vejret.

Endnu ser det rolig ud der ude i vandet, bølgerne ere jo ude i rum sø på jagt efter skibet. Men det piber i marrehalmen og snart komme de første dønninger i vandet indenfor revlerne. Sandet inde på land har sendt havets bølger hjælp. Der ude i havet ligge tre sandbølger, revlerne. Imod dem driver havet sit bytte.

Nu komme folk på benene inde på land. Hver

strandfoged spejder efter, om skibet, der viser sig langt ude, vil strande i hans len. Rundt om på de ellers så øde klitter stå folk og se efter skibet, om det vil klare sig. Deres erfaring siger dem, om det vil kunne det eller ikke, og de se snart, at det ikke kan reddes. På den nærmeste station bliver redningsbåden sat på vogn og, så hurtigt ske kan, ført ad den kant, hvor man forudser, at strandingen vil ske. Alt er i virksomhed inde mellem klitterne.

Nu er der liv i tingene, siger vinden, og i sin kåde lystighed pisker den alt det sand, den kan få fat i, op i øjnene på klitboerne, som stirre ud over havet. Nærmere og nærmere kommer skibet. Stormen pisker de få sejle, som skulle hjælpe det til at vende, ud af »Ligene«, og bølgerne, som blive kådere og kådere, drive det fremad mod sandbølgerne, mod revlerne. Ind over den yderste revle kaste de det og så ere de sikre på det. Deres frænde, sandbølægen, skal nok holde fast. Nu skulde det synes, som om skibet var i sikkerhed, thi der indenfor revlen ser det roligt ud. Men det varer ikke længe. Bølgerne tage sig kun et lille pusterum, og begynde så igjen på deres leg, vildere og lystigere end før. De lege den endnu en stund, til en af de tre revler for alvor har taget fat på skibet. Det kæmper og kæmper, men sandbølgen holder fast, og jo mere det strider, desto dybere borer det sig fast i sandet. Og nu kunne bølgerne ret gotte sig med deres legetøj, slå det i stykker og se, hvad det er gjort af. I række komme de, den ene efter den anden, og baske af hjertens lyst løs på skibet. De svære master knækkes som svovlstikker, og stumper af dem kastes op på stranden.

Men inde på land have de ej været ledige. Redningsbåden er, om end med besvær, nået ned til stedet. Dens uforfærdede mandskab sætter ryggene til, letter den over havstokken ud i vandet, springer hurtigt op i den og nu går det med faste, sikre åretag ud mod vraget, hvor de skibbrudne, der have klynget sig fast til, hvad de kunne få fat på, i dødsangst vente på deres redningsmænd. Bølgerne, der mærke, at man vil berøve dem noget af deres bytte, raser vildere og

vildere og spille himmelspjæt med den forvovne båd, som vil trodse dem. Men klitboerne kjende deres rænker, de ere vante til at færdes mellem dem; de nå vraget, fange linen, som tilkastes dem, og det varer ikke længe inden de skibbrudne stå inde i klitten og modtages gjæstmildt i hytterne og gårdene der inde.

Vildere og vildere rase bølgerne som en hob drenge, der slå katten af tøndem, og længe varer det ikke, inden de vinde sejr. Det stærke skibskrog stønner og giver sig, men til sidst kan det ikke længere stå imod. Kjølen brister, siderne åbne sig, og bølgerne lege en kåd leg med ladningen, til de blive kjede af de enkelte stykker og kaste dem op på stranden.

Nu bliver der arbejde med at bjerge og slæbe op på land, hvad der driver ind, og hver strandfoged får travlt med at holde øje med, hvad der bjerges i hans len. Hvad der er værd at bringes i hus samles, resten sankes i bunker langs stranden og bliver liggende der. Vagter udstilles hist og her i klitterne, for under fogdens opsyn at passe på, at de reddede sager ikke blive »reddede« nok en gang.

Og der ude på revlen stå til sidst kun de sorte spanter af skibet, som ribbenene af et kæmpemæssigt havuhyre. Bølgerne blive endelig trætte af legen og lade dem stå en stund i ro, som gravminder på kirkegården.

Så læser man i »Berlingske«, at den og den dag holdes auktion over det bjergede af det i Mads Pedersens »len« indstrandede barkskib, og til den bestemte tid samles vidt omkring fra ravnene om ådslet og bringe et ejendommeligt liv til veje der ude mellem klitterne. Når så det er forbi, bliver der igjen stille i lenet og vinden fortæller mærdhalmen de gamle historier, til den igjen for afvekslingskyld arrangerer en ny.

Lugte og lyde

Af Mette Fastrup

Sære mindelser melder sig en efterårsdag på Ballerum, det prosaiske område, der er dømt til storindustri. Naturen her er ikke noget værd, siger nogen. Og så står man sådan en lille grå dag på kanten af en grusgrav og indsnuser en hilsen fra stenalderhavet.

Nogle årtusinder er gået, siden der var hav her. Havbunden er blevet landbrugsjord, men nedeunder melder fortiden sig så intenst, at man snuser ind atter og atter, fylder lungerne med stenalderlugt, så man næsten glemmer at puste ud igen.

Store gravemaskiner åbner lemmen ned til fortiden, flytter grus og danner søer. Med ærbødighed går man og ser på de lag, der blev aflejret, mens her var hav.

Man er inderligt taknemmelig for sin lugtesand. Hvor ofte bliver den iøvrigt ikke brugt til at registrere noget ubehageligt. Men dette er en foræring. Her, adskillige kilometer inde i landet, går man på stenalderhavets bund og finder forstenede søpindsvin, skaller fra snegle og muslinger, mærkelige forsteninger, og når heldet er med: småbitte stumper rav. Altsammen noget, der blev borte i hedenold. Lugten sætter det hele i relief — eet langt åndepust mere end en håndfuld årtusinder tilbage.

En hejre letter fra en grusbunke ude i en af

søerne. Blishøns. Svaner. Et par gråænder letter og følges så tæt på deres vingefløjende flugt, at man næsten aner forår. Man snuser igen. Det er virkelig havlugt, måske fortyndet hen i retning af brakvand.

En duset efterårsdag som denne, men for år tilbage: Museumsmanden Anders Olsen på Hvoltris nord for Viborg lå på knæ og gravede i tomten af et jernalderhus. Han var godt i gang med et stolpehul og konstaterede, at der sad en smule forkullet stolpe tilbage. Vi bøjede os over denne håndgribelige mindelse om en katastrofe for et par årtusinder siden. Vi strejfedes af en lugt, lænede os endnu længere ned over den sorte fordybning i jordoverfladen. Jo, sandelig, vi kunne lugte en ildebrand, satte os stille ned i græsset og sludrede om en ulykkelig begivenhed på Hvoltris omkring Kristi fødsel. Vi knælede atter over stolpehullet og snusede ind. Museumsmanden tøvede med at fortsætte sin udgravning — for ikke at ødelægge lugten.

Også lyde kan bevares over utrolige spand af år. Under en udgravning tæt ved Århus Domkirke for nogle år siden blev der fundet en lille, pæn benfløjte. Ingen troede det muligt, men da den blev sat for munden, havde den sine toner med sig fra vikingetiden — for tusind år siden.

fra det gamle album

For et halvt hundrede år siden havde Jessie Lund danseskole på Hotel Royal i Thisted. Fotograf A. Scharling var bestilt til at tage dette hold på syv piger. Fra venstre Ida Th. Christensen, Inge Undén, Grethe Thykier, Birgit Bjerregaard, Ester Thomsen, Ragnhild Ærenlund og Karen Lerhøj. Billedet er taget omkring 1926, oplyser Ester Thomsen, der har fundet billedet frem til Jul i Thy's gamle album.

Dette billede er fra Hvidbjerg Thy omkring 1912. I døren står manufakturhandler Carl Carlsen, født i Nykøbing Mors 1848. Han blev gift med Ane Kathrine Thousig (født 1852 i Skjoldborg Mølle) i 1885 og overtog samme år forretningen i Hvidbjerg. Efter hans død i 1917 gik forretningen videre til en søn, Herluf Carlsen, der drev den til 1936. Billedet er fra hans efterlevende hustru, Karen Carlsen, Jernbanegade 8, Viborg.

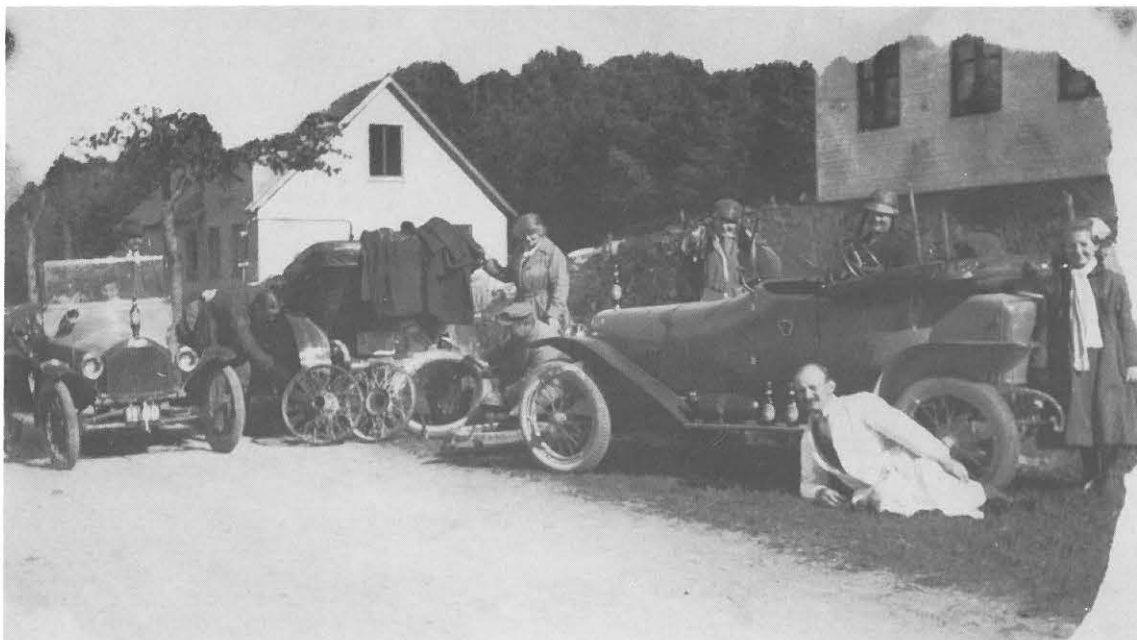
Interiør fra manufakturhandler Herluf Carlsens forretning i Hvidbjerg Thy 1918. Anna Kathrine Enevoldsen, Jernbanegade 8, Viborg, giver følgende oplysninger: I døråbningen står min far, Herluf Carlsen, til højre hans søster Mary Carlsen, til venstre hans svigerinde Sofie Carlsen, gift med Hugo Carlsen. Yderst til venstre Arthur Rökkjær.

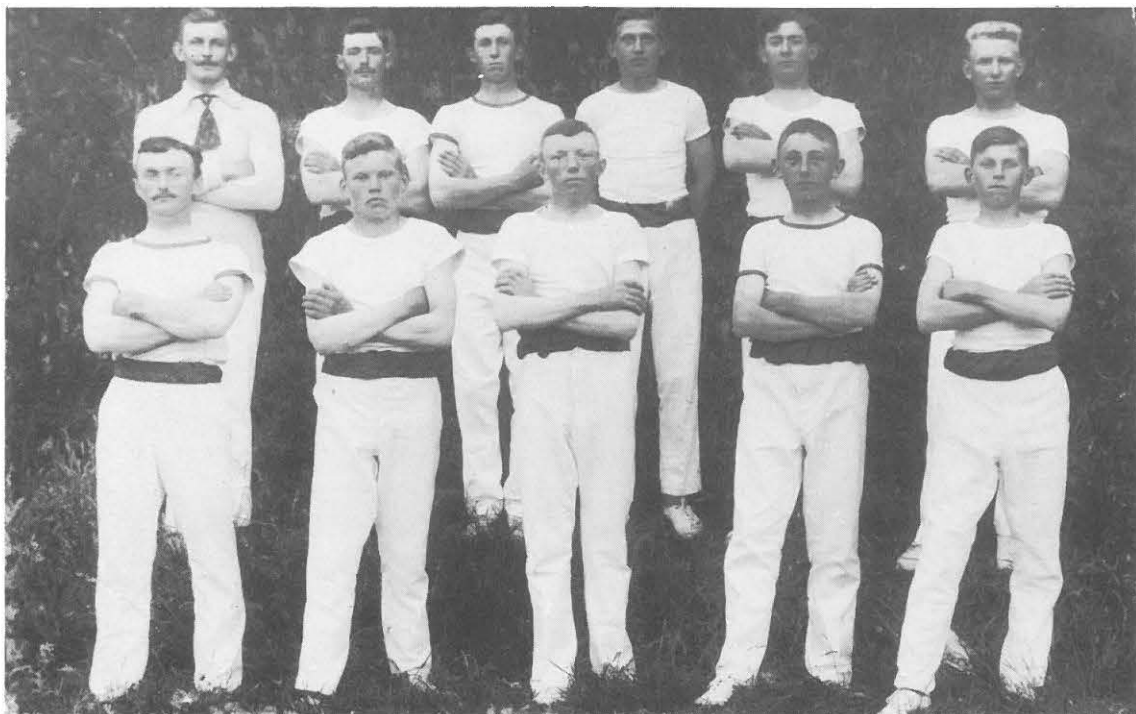
Manufakturhandler Herluf Carlsen, Hvidbjerg Thy, var blandt de første bilister på Thyholm. Billedet er taget uden for Hvidbjerg Station, oplyser hans datter, Anna Kathrine Enevoldsen, Jernbanegade 8, Viborg.

Om dette billede fra Vestervig giver Peter Johannesen, Monradsgade 2 A, Herning, følgende oplysning: Det er fra 1906. På postvognen Martin Gade, der havde postturen mellem Vestervig og Ydby i 17 år fra 1901, indtil der i 1918 blev indsat en bil på ruten. Martin Gade afslog at køre bil, for den kan jeg jo ikke drive min ejendom med, sagde han. Et konsortium overtog postturen i fire år, hvorefter den blev forpagtet af vognmand Chr. Larsen, Vestervig. Martin Gade havde også kørslen til Vestervig Sygehus og rådede over to spand heste, så det var nødvendigt for ham at have en kusk.

Bilister fra Thisted var omkring 1925 på udflugt til Nibeegnen, og dette billede blev taget i Halkjær nær Sebbesund. Den liggende mand i forgrunden er Edvard Agerholm. Bag ham til venstre fru Agerholm. Derefter Ottomine Thomsen og yderst til højre hendes datter, Esther Thomsen, nu bosat Vestergade 2 i Thisted. Ved bilen i midten Søren Busk og frue.

Karl Møller, Marievej 2, Snedsted, er kommet med dette fotografi af gymnastikholdet i Skjoldborg 1912. 1. række fra venstre: lederen, andenlærer Sørensen, Poul Møller, Anton Bakke, Poul Nørgaard, Niels Møller og Anders Nielsen (Møller). 2. række: Jens Skadholm, Herman Poulsen, Jørgen Knudsen, Poul Kristensen og Nikolaj Bakke.

Først i trediveerne var der i Thisted et hold udmærkede pigegymnaster under ledelse af lærer H. P. Nielsen. Holdet deltog i flere jyske stævner, oplyser Edith Frost Nielsen, V. Vedstedvej 1, Ribe.

Det øverste billede er fra Viborg 1931. I forreste række fra venstre sidder en datter af bundtmager Søndergaard, to ukendte, Ditte Madsen, ukendt, Helga Gisselbæk og Marie Andersen, ukendt. Næste række fra venstre Frida Riis og Dagny Andersen, en datter af gartner Jespersen, H. P. Nielsen, Ditte Larsen, ukendt. Næste række ukendt, Gerda Bak, Ragnhild Hansen, Edith Frost Nielsen, Ester Jakobsen, Ellen Andersen, ukendt, Anna Andersen og Oda Poulsen, to ukendte, Ida Christensen og yderst Gudrun Hyldahl. Bagest fanebæreren Svend Bak og ved hans side hans niece Anna Hald. Det nederste billede er fra Århus Stadion 1933. Deltagerne er omtrent de samme. Dog kan det bemærkes, at man i bageste række under fanen kan se Gerda Nørby.

**fra det
gamle
album**

Da den 85-årige Martin Andersen fra Carmichael i Californien i sommeren 1981 var i Thy, så han billeder i gamle årgange af Jul i Thy hos sin slægtning, Olga Skaarup, Skovsted. Han stoppede op ved billedet øverst på side 35 i årgang 1979, for hesten til venstre tilhørte hans far, tørvefabrikant Jens Andersen, der opførte Moselund ved Bedsted i 1905. Drengen på billedet er enten Martin Andersen eller hans bror, Christian. Når Jens Andersen skulle med tog fra Bedsted, spændte han hesten for sin vogn og kørte til stationen. Fra stationen gik hesten selv hjem til Moselund, fortæller Martin Andersen. Han rejste til Amerika i 1914, var i de første år på forskellige farme, derefter i en lang årrække ansat i entreprenørfirmaet, der udførte dæmningsarbejder og veje. Det nederste billede fra Martin Andersens gamle album er taget i 1917 i Lucca i North Dakota, hvor Martin Andersen arbejdede på en farm.

**fra det
gamle
album**

Fra Tingstrup Skole 1908-09. Første række fra venstre Maren Larsen, Marie Foged, Karen Marie Stærkjær, Gudrun Badstue, Elise Foged, Katrine Dybdahl, Anna Jensen, Frida Bojer og Marie Sø. 2. række: Ejnar Pedersen, Lars Landbo, Jens Thøger Gregersen, Jesper Hare, Oskar Korsholm, lærerinde frk. Lauritsen, Viktor Pedersen, Poul Poulsen, Hans Hansen, Nikolaj Jensen og Lars Larsen. 3. række: Ejner Jensen, Karl ?, Mathilde Bojer, Kirstine Elisabeth Stærkjær, Kristian Tinggaard, Johannes Hald, Augusta Büssing, Kirstine Dybdahl, Jens Hansen. 4. række: Martin Høg Nielsen, Christian Bojer, Mette Poulsen, Elna Poulsen, Katrine Høg Nielsen, Dorthea Foged, Johan Jensen og Niels Christian Larsen. Billedet er indleveret af Aage Vøhtz, Thisted.

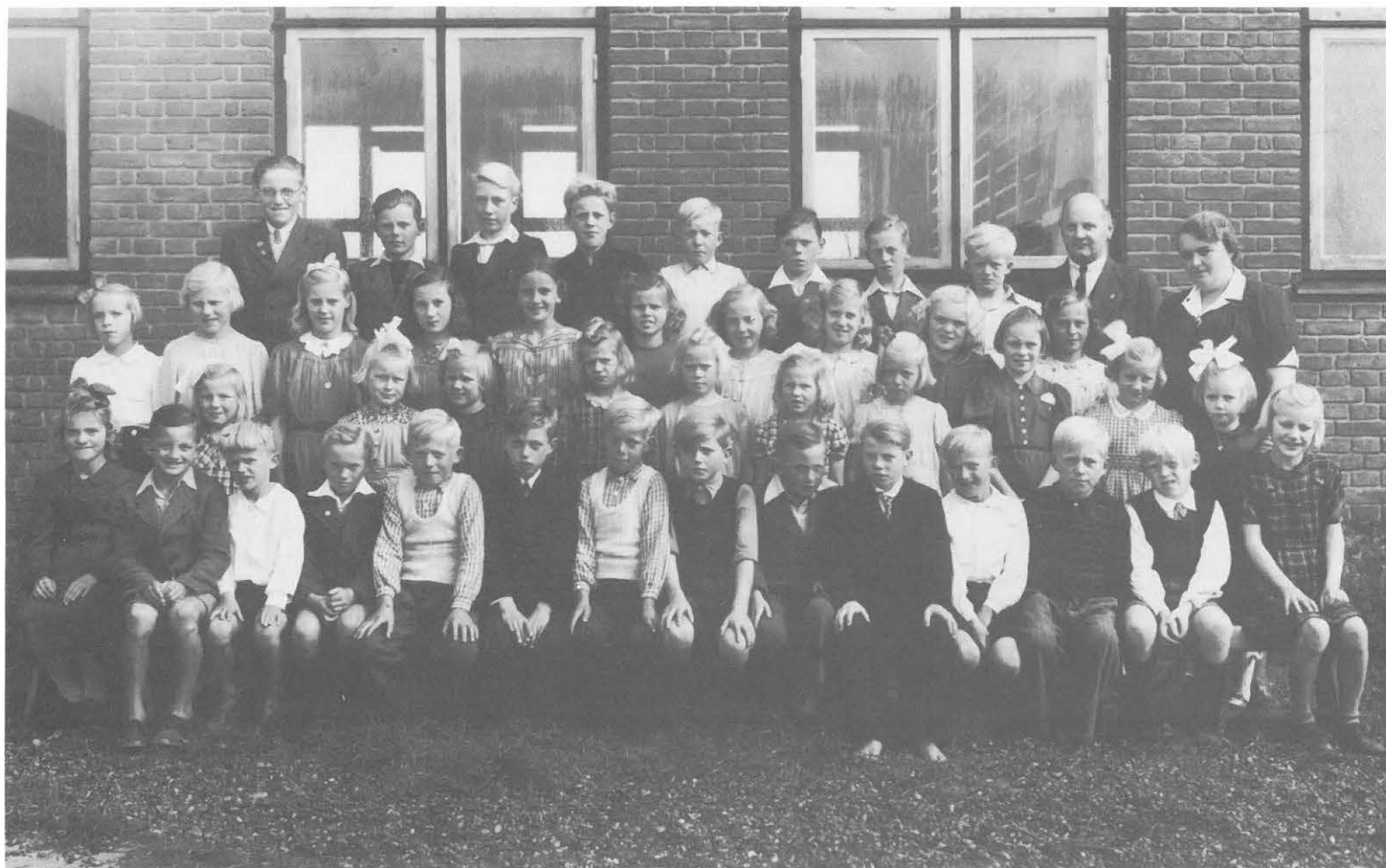
**fra det
gamle
album**

Sådan så Nors Kirkeby ud ved århundredskiftet. Chr. Tolbøll, Centralvej 5, Skinnerup, giver følgende oplysning: Fra venstre i baggrunden ses Chr. Svanborgs gård, nu Børge Møllers, kirken og præstegården, Møllehuset, Møllen (Mølleren hed dengang Boje Bojesen), Villa Tabor, nu Peter Knudsgaards, Missionshuset og Forsamlingshuset. Så kommer Martin Tolbølls ejendom, som den så ud før ombygningen i 1907, derefter den ny skole, hvor lærer Jensen underviste i mange år. Til venstre i forgrunden den gamle skole, hvor læreren i sin tid hed Kjelstrup. Man kan skimte den gamle købmandsforretning og i forgrunden Karl Munks og Peder Nørregaards ejendom.

fra det
gamle
album

Hjardemaal Klit Skole havde besøg af fotografen en dag i 1908. I baggrunden kirken, der blev bygget i 1895. Legepladsen gik helt op til kirkegårdsdiget oplyser Kamma Vestergaard, Stauningvej 38, Skjern, hvis far er med på billedet. I første række fra venstre Dagmar Farcinsen, Karl Kvolsgaard Fuglsang, en ukendt, Ib Johannes Ibsen, Chresten Johansen, Anders Smed Nielsen (far til Kamma Vestergaard), Jens Rotbøll, Chresten Sækkelund, Daniel Farcinsen, Emil Sørensen, Østergaard Pedersen, ? Farcinsen. Næste række Alma Thomsen, Mariane Fisker, Maren Johansen, Marie Kvolsgaard, Sidsel ?, Karen Ibsen, Else Nielsen, Kirstine Smed Nielsen, lærer Sørensen og frue, ? Svendsen, Anna Rotbøll, Petra Stougaard, Marie Thomsen, Helga Sørensen, Gertrud Bertelsen, Kristine Klit. Bageste række: Henrik Ibsen, Martinus Thomsen, Niels Smed Nielsen, Jens Chr. Johansen, ukendt, Peter (en københavnerdreng), Jens Thomsen, Christen Nielsen, Christen Rotbøll, Karl (københavnerdreng hos Edvard Dommerby), Oskar Sørensen, Poul Thomsen og Martinus Svendsen.

**fra det
gamle
album**

Den ny skole i Hjørdemål Klit blev bygget i 1942, og dette billede er taget i 1945. Dengang var der endnu børn i Klitten, men efterhånden som egnen affolkedes, blev der mindre grundlag for skolen. Den blev til sidst nedlagt og drives i dag som hotel, oplyser en af de tidligere elever, Kamma Vestergaard, Stauning. I forreste række fra venstre står Else Røge, Knud Erik Kjær, Arne Nielsen, Erling Højer, Hans Smed, Tage Klit, Gunnar Smed, Tage Gregersen, Gunnar Mølbæk, Anton Klit, Otto Nielsen, Svend Aage Ubbesen, Kjeld Kollerup og Kamma Nielsen. 2. række: Astrid Ubbesen, Bodil Nielsen, Marie Nielsen, Lis Klit, Else Højer, Karen Ubbesen, Signe Smed, Doris Smærup, Johanne Møller Nielsen og Randi Søgaard. 3. række: Hanne Mortensen, Mariane Nielsen, Karla Christensen, Kamma Nielsen, Inga Kjær, Edel Gregersen, Gerda Smed, Anna Sørensen, Bodil Søgaard Frandsen (familien rejste til Amerika) og Inga Hansen. Bageste række: Anton Røge, Aksel Bislev, Evald Fisker, Knud Nørsgaard, Chr. Smed, Villy Højer, Viggo Mølbæk, Karl Nielsen, lærer Søgaard og frue.

fra det
gamle
album

I 1919 havde Jens Munk Madsen fået den første bil i Vorupør, og den blev taget i brug, da skolen skulle på udflugt. Flere end 80 blev stuvet sammen på bilens lad, og så gik det ad grusede veje mod Hurup. Lærernes mørke tøj var blevet noget støvet, inden man nåede frem til Missionshotellet, hvor fotografen stod parat. Med på turen var Chr. Bach Pedersen, Vorupørvej 150, Hundborg, søn af fisker Peder Chr. Pedersen, kaldet Peder Ryltoft, Vorupør. Han står med matros hue på i den forreste ende nær lærerinde frk. Svistrup og lærer Bærenholt. Ved bagenden lærer Th. A. Malt.

fra det
gamle
album

Dette billede er taget søndag 22. september 1909. Det viser gæsterne ved murer og spillemand Niels Nielsen Christensens begravelse. Huset er det nuværende Bredgade 223, Hurup. I forreste række, omtrent midt i billedet, står tre herrer med krans, den første med rundpullet hat, de to næste med kasket. Der er sønnerne Niels Peter, Niels Severin og Alfred Marius Christensen. De to gamle kvinder med hovedklæde lige bag kisten er afdødes søster Mette Kirstine Ettrup og enken Sidsel Marie Jensdatter. Den unge kvinde med den store hat lidt længere mod højre er sandsynligvis datteren Dusine Christensen. Allerbagest, lidt til højre for hushjørnet, ses hoved og skuldre af en kvinde med hvidt forklæde. Det er kokekønen Kirstine Jensen (Stinne Brohus). Lidt til venstre for hende en mand med rundpullet hat, kusk på en charabanc. Det er Søren Slot, Ydby, der da var 18 år, sandsynligvis den eneste af deltagerne, der endnu er i live, oplyser Olaf Nørgaard, specialist i hudsygdomme, Skivevej 9, Holstebro.

fra det
gamle
album

Klitplantør Ejvind Christensen, Skolevænget 1, Thisted, har indleveret dette billede af realister fra Thisted Realskole 1931 med følgende oplysning. Bageste rk. fra v.: Henning Wienberg Jensen, billedhugger, Karl Hedegaard, administrationschef, Valdemar Oddershede, overtjener, Karen Margrethe Ibsen Sørensen, død, Hans Otto Søndergaard, manufacturist, død, Ejvind Christensen, klitplantør, Niels Vestergaard (Jensen), lagerforvalter, død, Henry Jeppesen, repræsentant, Inga Jensen, g. Arnvald, Esther Poulsen, g. Jensen, gdr., Hans Chr. Schmidt, driftsinspektør, Ivar Nielsen, autoforh., Gran Canaria. Midterste rk. fra v.: Ida Hjortsvang, g. Gjørts-Laursen, Ellen Petersen, skolepsykolog, død, Arnold Larsen, ejendomsmægler, død, Ida Christensen g. Hove, gross., død, Grete Busk g. Lesour, oliemagnat, Frankrig, Gudrun Hyldahl g. Nielsen, Marie Olesen, kontorfuldmægtig, Marie Petersen g. Vilstrup-Møller, Frankrig, Johannes Overgaard, ingeniør. Forreste Rk. fra v.: Kamma Sørensen g. Bressum, arkitekt, Sigrid Hvid, tandlæge, g. Jensen, tandlæge, Ruth Halmark g. Knudsen, skoleinspektør, Ragnhild Rask g. Nielsen, grosserer Louise Madsen g. Fagerlund, salgschef, Lis Andersen g. Rasmussen, Californien, Helge W. Sørensen, lærer, død.

fra det
gamle
album

Fra Sennels Skole cirka året 1922: Bageste række fra venstre: Thomas Overgaard, Kristian Jensen, Kristian Gade, Jens Kristoffersen, Jens Thøgersen, Henry Kristensen, Adolf Nielsen, Otto Jensen, Overgaard Nørgaard, Per Rytter, Aage Kristoffersen, Eigil Møller. 2. række fra venstre: Andenlærer Madsen og frue, Jens Smed, Kristian Villadsen, førstelærer Skaarup og frue, Evald Andersen, Harald Jensen, Kristian Pedersen, Peter Larsen, Alfred Poulsen, ukendt, Johannes Andersen, ukendt, Kristian Andersen, Johannes Sørensen. 3. række fra venstre: Kathrine Andersen, Marie Andersen, Astrid Jensen, Kirstine Bathum, Johanne Kristensen, Karen Henriksen, Agnes Jensen, Antoinette Villadsen, Ella Øer, Agnes Sørensen, Margrethe Svanborg, Hedevid Thomsen, Elisabeth Smed, Dorthea Sand. 4. række fra venstre: Agnes Harring, Anna Jensen, Magda Harring, Maren Thomsen, Maren Gade, Anine Andersen, Anna Nielsen, Signe Jensen, Ella Iversen, Mary Rytter, Inger Kristensen, Inger Jensen, ukendt, Ester Gregersen. 5. række fra venstre: Kaj Smed, Peter Kristoffersen, Johannes Jonassen, Harry Jonassen, Anders Andersen, ukendt, Charles Jonassen, Sigfred Jensen, Martinus Jensen, Ove Kristensen, Jens Kristensen, Per Møller, Kristian Andersen, Kristian Villadsen. 6. række fra venstre: Peter Kristoffersen, Alfred Andersen, Holger Jensen, Jens Jensen, Kloster Nielsen, Helga Møller, Jensine Bathum, Elly Holm, Mary Overgaard, Louise Jensen. — Indsendt af Kirstine Bathum Hansen, Hørdum.

fra det
gamle
album

Peder Bak, Havrevej 20 i Thisted, er kommet med dette fotografi fra Næstrup Skole i 1915. I bageste række fra venstre lærerinde, frk. Mikkelsen, Viggo Jensen, Jørgen Krogsgaard Pedersen, Valdemar Pedersen, Aksel Færgegaard, Jens Poulsen, Charles Pedersen og Peder Bak. I næste række Stinne Pedersen, Ottomine Søgaard, Anna Østergaard, Johanne Jakobsen, Sigrid Klemensen, Cecilia Pedersen, Klara Jensen, Dagmar Klemensen. Næste række: Aksel Pedersen, Oskar Jensen, Kristian Østergaard, Karen Østergaard, Marie Klemensen, Marie Landbo og Sigrid Thomsen. Siddende foran Jens Pedersen, Nikolaj Pedersen, Jens Herman Pedersen og Christian Pedersen.

**fra det
gamle
album**

Dette billede blev taget, da thyboer i 1929 besøgte Lille Købelev på Falster. Billedet er fra overlærer Line Brændgaard, Jernbanegade 15 B I, Hobro. Personerne er i nummerorden angivet på denne måde: Nr. 1 Peder Pedersen, Ringgaard, Skyum, 2 Viggo Oddershede, Gl. Ullerupgaard, 3 Ths. Thomsen, Villerup, 4 Niels Larsen, Dover, 5 Severin Vestergaard, Beersted, 6 ukendt, 7 Helmer Oddershede, Skårupgaard, 8 ukendt, 9 Birton Nielsen, Hønbjerg, 10 Jens Rask, Thorsted, 11 And. Yde, Midholm, 12 Jens Brusgaard Vestergaard, Nors, 13 Peder Nørgaard, Ll. Todbøl, 14 Chr. Munk, Tøtrup, 15 ukendt, 16 And. Jensen, Sundby, 17 And. Yde, Koldby, 18 And. Korsgaard, Tvorup, 19 Hans Skaarup, Vandet, 20-24 ukendte, 25 And. Knudsen, Smedegaard, 26 ukendt, 27 Jens Chr. Nielsen, Hovsør, 28 Chr. Kløjgaard, Stagstrup, 29 Chr. Svanborg, Malle, 30 ukendt, 31 Bramsen, 32 Galsgaard jun., Ll. Købelev, 33 Galsgaard sen. Ll. Købelev, 34 Jens Sørensen, Gærup, 35 vognm. J. A. Jensen, Thisted, 36 Jesper Oddershede, Kaastrup, 37 Chr. Hvelplund, Aldershvile, 38 Martin Vilsbøl, Nors, 39 Chr. Thomsen, Skyum, og 40 Niels Ravn, Lynggaard, Sennels.

Maria Kusk Nielsen, Nørbyvej 8, Tved, har gemt dette billede, fordi hendes bedsteforældre er med på det: Det er fra Ræhr Præstegaard først i dette århundrede, taget ved en festlighed, måske et sølvbryllup. I første række nr. 2 fra venstre står min bedstemor, Marie Christensen med hvidt forklæde på. Hun blev senere jordemoder i Ræhr. Skråt bag ved hende til venstre står formentlig min morfar, Chr. Christensen. De forpagtede landbruget til Ræhr Præstegaard, fortæller Maria Kusk, som er interesseret i nærmere oplysning om de øvrige personer.

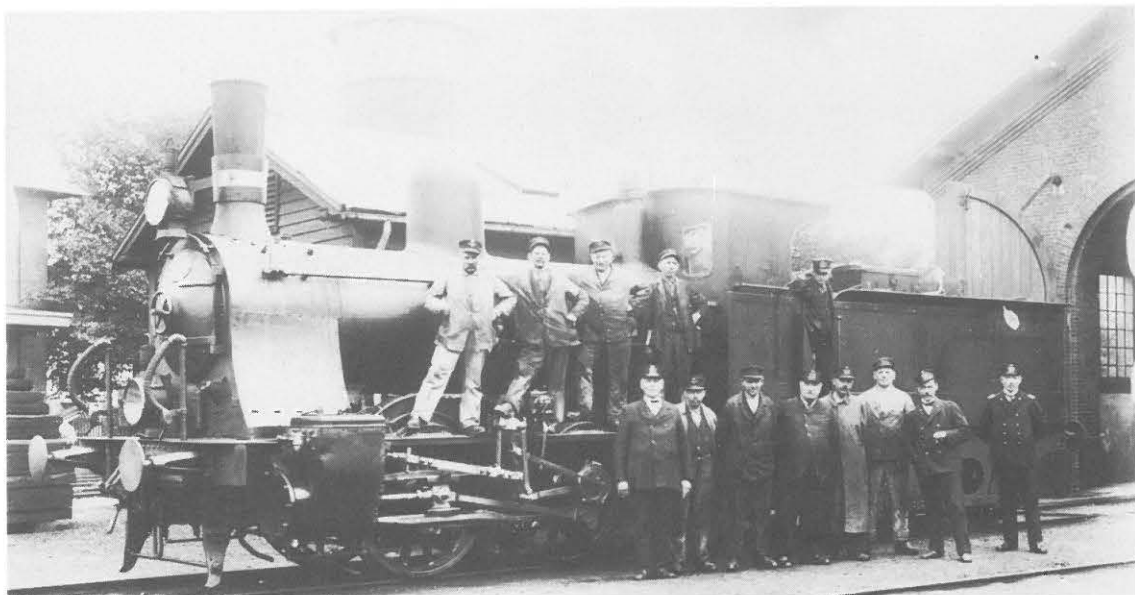

Nørre Nordentoft syd for Thisted var kommet på postkort i 1915, og manden på gården sendte 7. december kortet til gdr. J. Hornstrup, Hornstrupgård pr. Todbøl: »Kjære svoger! Du og svigerinden bedes besøge os på fredag eftermiddag (d. 10.). Venlig Hilsen. Niels Kr. Jensen«. Kortet er kommet til Jul i Thy fra Karen Pedersen, Hundborgvej 51, Thisted.

**fra det
gamle
album**

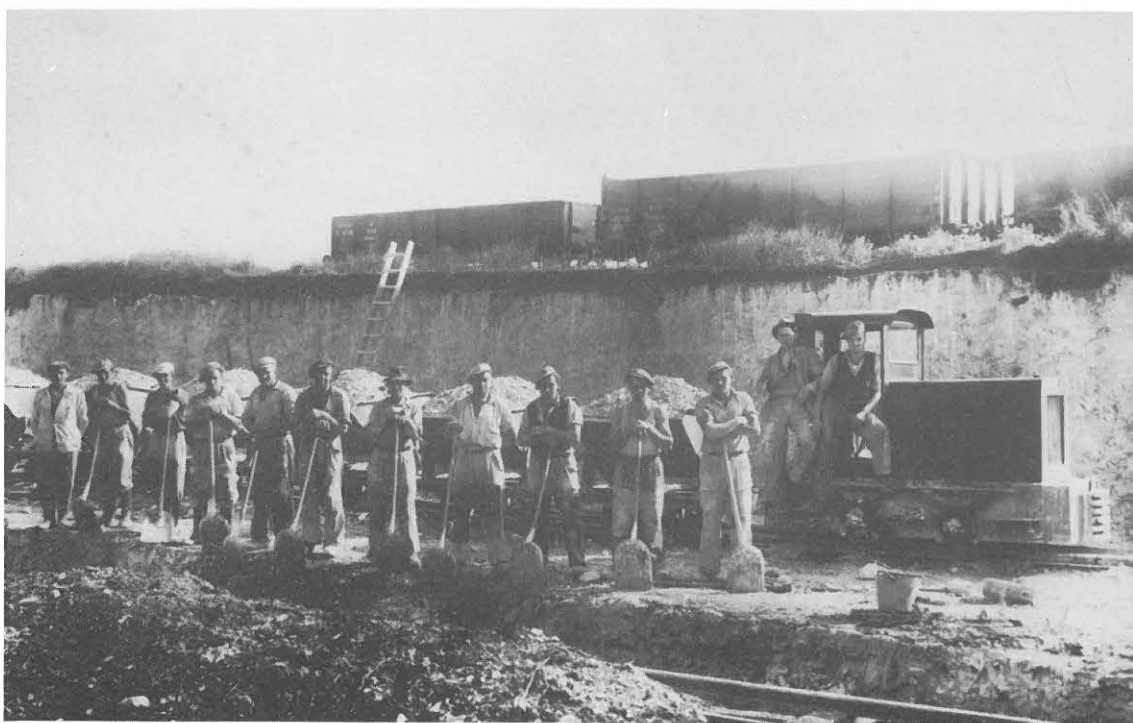
Orla Abildgaard Jacobsen, Tullinsgade 3, st. tv., København V, har sendt dette fotografi af et hold konfirmander i Thisted 1925. Øverst til venstre: Werner Nielsen, Georg Sund, Ditmar Gramstrup, Niels Korsgaard, Peter Hove, Overgaard, Einar Østergaard, Henning Borup, Jens Olaf Rye, Henry Styrbech Jensen, Karl Johan Boldreel, Orla Abildgaard Jacobsen, Gunnar Jensen, Harald Gram, Kurt Jensen, Svend Tage Hansen, Holger Johansen og Gravers Jensen. 2. række: Georg Niederberg, Gunnar Blach, Inger Jespersen, Anna Østergaard, Rigmor Fenger, ukendt, Sonja Kjeldgaard, Haarby, Marie Søndergaard, Lilly Nielsen, Esther Eske Christensen, Rigmor Nørgaard, Inger Rasmussen, Hans Otto Jørgensen, Erik Ulriksen, Aksel Tøttrup, Herman Frederik Hansen, Poul Poulsen og pastor Møller. Nederste række: Esther Henriksen, Ida Christensen, Ruth Jespersen, Esther Landbo, Herdis Jacobsen, Inga Snejstrup Christensen, Johanne Møller, Anna Laursen, Esther Hviid, Johanne Østerbye, og Edith Bagger.

Om dette billede oplyser Aa. Jespersen, L. I. Brandes Allé 5, København V: Det er taget af min far, lokomotivfører L. P. Jespersen omkring 1925 på stationen i Thisted. Manden yderst til venstre er lokomotivmester Gravesen. Yderst til højre lokomotivfører Laurits Hansen, som var min fars gode ven. De øvrige kender jeg ikke. Min far boede på Møllevvej nr. 42. Han døde i 1933, 53 år gammel.

Sådan så der ud på banegården i Thisted først i dette århundrede, når der kom tog. Postkortet blev sendt fra Gerda Marie Andersen, Dr. Louisegade 28, Thisted, til stud. theol. Johannes Ring, Ormslev Præstegaard. Gerda Marie Andersen var søster til tidligere bankfuldmægtig i Thisted, Fanny Andersen, Sennels. Deres søster, Johanne, blev i 1917 gift med Johs. Ring, der havde sit sidste præstekald i Vium-Lysgaard. Ægtefællerne boede i Roskilde til deres død. I følge Fanny Andersen er kortet fra før 1911, for i dette år døde hendes far, kunstmaler og lærer A. Chr. Andersen. Derefter flyttede hendes mor, Hedvig Andersen, til Dr. Louisegade 8.

Dette billede fra Hillerslev Kalkværk er formentlig taget 1947-48, oplyser Karl Holm, Bybakken 72, Ræhr. Fra venstre driftsleder Kr. Nedergaard Gregersen, Jesper Heegaard, Niels Overgaard (død), Anton Krag, Thisted (død), Thomas Hansen, Boddum, Karl Holm, Ræhr, Anders Bisgaard, Snedsted, Chr. Krag, Skovsted, Kr. Daugaard, Alfred Vestergaard, Thisted, Chr. Johansen, Aage Andersen og Kjærgaard Andersen, Skovsted, nu Sjælland. De to sidstnævnte skiftedes til at føre tipvognstoget. Hvor intet andet er nævnt, er den pågældende fra Hillerslev.

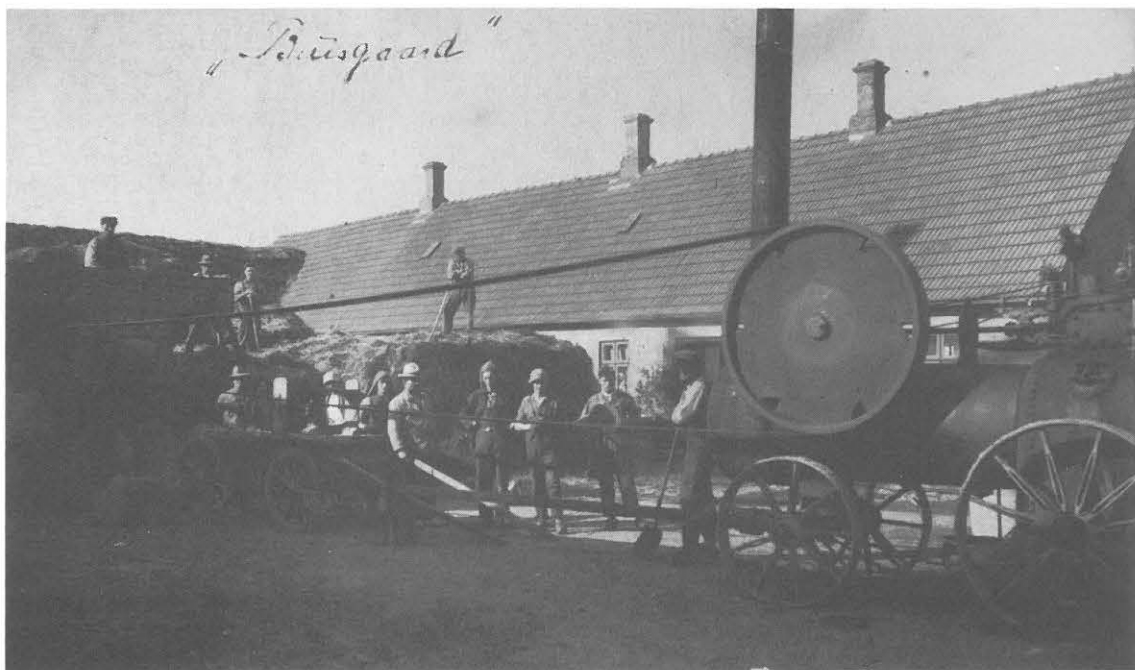
Luftfoto af Hillerslev Kalkværk 1950-53. Da havde gravemaskiner overtaget det meste af det arbejde, der før blev uført med skovl.

fra Hurup.

Disse to billeder fra Hurup er kommet fra Dorthea Christensen, Storegade 10, Varde. Det øverste er fra Hurup omkring 1905. Man ser hovedgaden fra banen mod øst. Det nederste billede er fra 1911-12. Det er taget af fotograf Slej Pedersen, der boede i huset til venstre. Han havde atelier på 1. sal. Ved fortovet står hans bil.

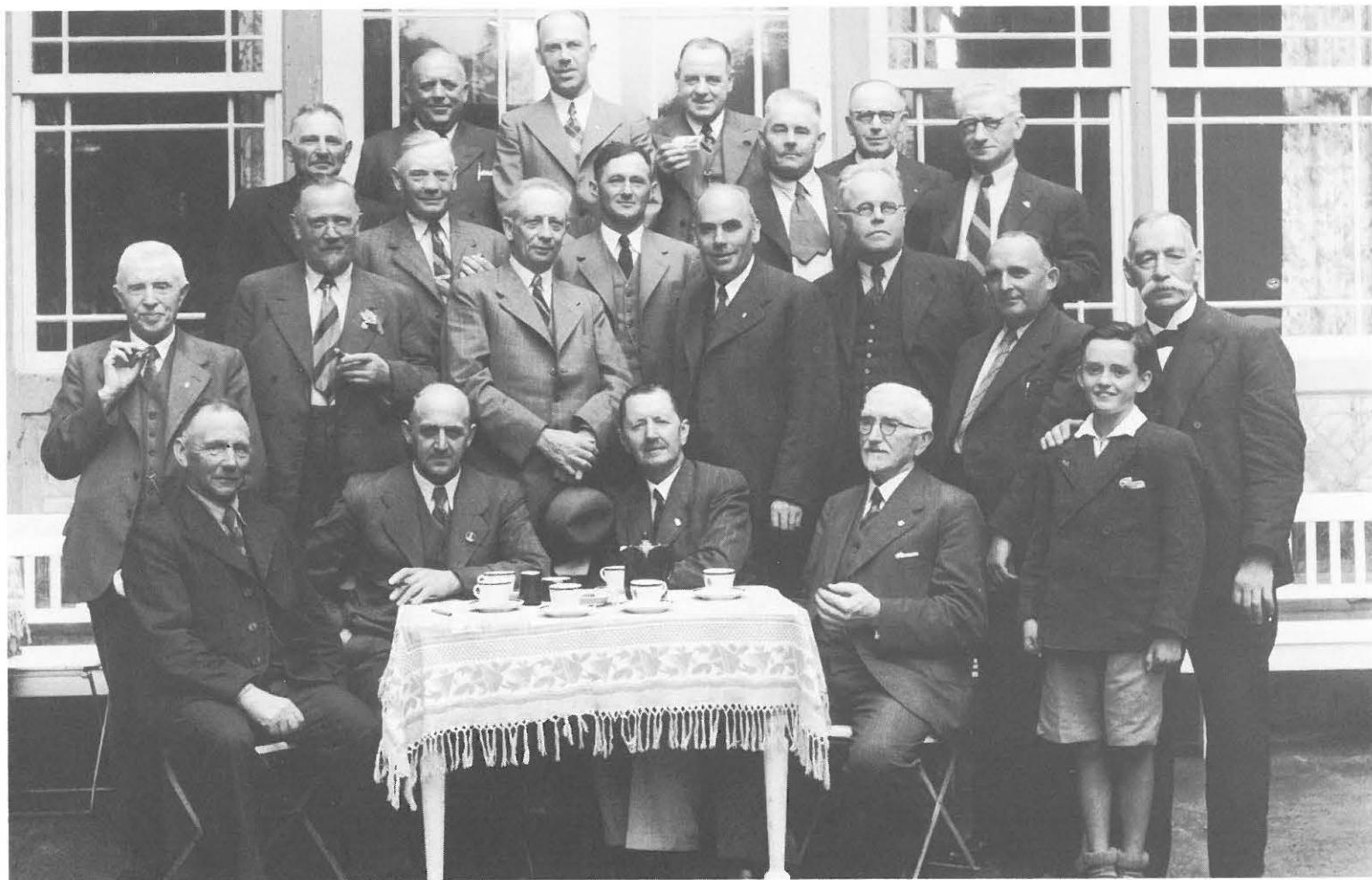

Dette dampærskværk var på Brusgaard i Hov i 1934. Niels Bak, Brusgaardsvej 1, Hov, giver følgende oplysninger: Bagest fra venstre Jens Bak, Hov, Just Sunesen, Sennels, Poul Sigshøj, Sennels, og Chr. Kold, Amtoft. 2. række: Kr. Kaastrup, Sennels, Niels Bak, Hov, Charles Jonassen, Sennels, Peter Poulsen, Sennels, Harry Jonassen, Sennels, Lars Sørensen, Sennels, Aksel Jensen, Brund, og Martin Jensen, Hovsør.

Dette billede stammer fra århundredskiftet, formentlig 1901. Nr. 5 fra venstre er gdr. Andreas Kirk, Heltborg. Billedet er fra hans datter, Kirstine Kirk, Bjergbygade 4, Slagelse, der giver følgende oplysning: Nr. 1 fra venstre, Otto Gasberg, stammede vist fra Nors eller Brund. Han var forkarl på Enggaard i Ullerup. Nr. 2 hed vist Volle Bager og var karl på en anden gård i Ullerup. De øvrige er ukendte. De mødtes en sommeraften og besluttede at køre væddeløb fra Heltborg over Refs til Hurup, hvor de blev fotograferet. Andreas Kirk blev født i Hurup 1881 og døde for 14 år siden. Mon nogle af Jul i Thys læsere kender de øvrige?

**fra det
gamle
album**

Takket være den høje herre i baggrunden kan der gives forklaring på dette billede fra Aase Krøigaard, Bakkevej 6, Virum, hvis far var viceskoleinspektør A. F. Antonsen, Thisted. Den høje herre er tidligere overlærer Marius Jørgensen, der i mange år var socialdemokratisk byrådsmedlem i Thisted. Han mener, at billedet er fra omkring 1940. På den tid holdtes der møder om samarbejde mellem tre elektricitetsværker i Thisted Amt — Thisted, Nykøbing og Bedsted. Siddende til venstre Birton Nielsen, Hønbjerg. Bag ham konsul Thomsen, Thisted, ved dennes side borgmester Haurum, Nykøbing, Gunnar Bredsted, Ø. Jølby, A. F. Antonsen, Thisted, og konsul Richard Hove, Thisted. I rækken bag ved står bl.a. Chr. Westergaard, Kjærgaardsholm, og driftsbestyrer Jensen, Thisted Elektricitetsværk. Siddende til højre Chr. Hvelplund, Aldershvile.

**fra det
gamle
album**

Eleverne i Skjoldborg Skole ca. 1922. Pastor Niels Søe, Ved Sønderport 9, 2300 København S, giver følgende oplysning: Nederste række fra venstre: Viggo Enevoldsen, Niels Chr. Bakke, Kristian Pedersen, Herman Poulsen, Viggo Andersen, Aksel Kristensen, Marius Bakke, Aage Gøttrup, Aksel Sørensen, Karl Jensen, Alfred Pedersen, Niels Knakkegaard og Mads Kristian Nielsen. Anden række: Viktor Jensen, Marius Kristensen, Poul Kristensen, Katrine Legaard, Mette Nielsen, Anna Nielsen, Dorthea Bisgaard, Mariane Fuglsang, Stinne Poulsen, Magda Kristiansen, Helga Jensen, Lisbeth Jensen, Olga Jensen, Margrethe Jensen og Anna Andersen. Tredie række: Anna Pedersen, Stinne Larsen, Vilhelm Pedersen, Karl Iversen, Marianne Yde, Marie Enevoldsen, Marianne Jensen, Magda Boesen, Marthine Sortfelt, Margrethe Larsen, Stinne Nørgaard, Agnes Jensen, Jenny Larsen, Katrine Kristensen og Margrethe Enevoldsen. Fjerde række: Mads Brandt, Niels Søe, Anders Pedersen, Jens Nielsen, Søren Kielsgaard Nielsen, Otto Kristian Mouritsen, Simon Bylov, Alfred Immersen, Kr. Thomsen, Martin Møller Nielsen, Jens Yde og Peter Pedersen. Øverste række: Fru Sortfelt, lærer Sortfelt, Niels Krogsgaard Nielsen, Alfred Poulsen, Johannes Bisgaard, Karlo Jensen, Ernst Fuglsang, Johannes Poulsen, Søren Poulsen, Marius Larsen, Martin Krabbe, Nikolaj Bakke, Kresten Andersen og lærer Nielsen.

*Tilbageblik over store og små begivenheder
i tiden fra oktober 1980 til oktober 1981.*

Året der svandt

OKTOBER

De gamles Hjem i Nors havde 4. oktober eksisteret i 25 år. Den ældste af de 32 beboere er den 103-årige Magnus Magnussen, der er kommet fra Hillerslev. Betegnelsen for hjemmet skal efter nye skikke være plejehjem, men bestyrer P. Pedersen holder fast på, at det fortsat skal hedde De gamles Hjem.

En del af mit hjerte vil altid befinde sig i Danmark, sagde den 87-årige Jeppe Bundgaard, der som 20-årig rejste til Amerika. Faderen var bager i Øsløs, og der var 12 børn. Så besluttede Jeppe Bundgaard at prøve lykken i Amerika. Han fik arbejde som tømrer i Iowa og fortrød ikke, at han rejste ud. Under sit 3. besøg i Danmark boede han hos sin bror, Niels Bundgaard, Mågevej, Thisted.

Den 31-årige teolog Ivar Lyhne Brændgaard, søn af Signe og Bjarne Brændgaard, Refs, er fra 15. november antaget som forstander for Haslev udvidede højskole efter Kr. Buhl. Den ny forstander får ved sin side Karin Poulsen Vad, datter af Inger og Tage Vad, Hurup. De skal giftes, når hun kommer hjem fra USA.

Politikommisær Karl Christiansen havde 10. oktober været ansat ved politiet i 40 år. Han er fra Asferg ved Randers og havde været ved politiet i Århus, Lemvig og Skelskør, inden han i 1964 blev leder af ordenspolitiet i Thisted.

Kolonihaveforbundets Thistedkreds havde 18.

oktober bestået i 60 år. Ingen af de kolonihaver, der eksisterede ved starten, findes i dag. Kolonihaveforbundets formand, Henry Pedersen, fremsatte derfor ved jubilæumsfesten på Hotel Aalborg ønske om at få kolonihaver, der kan ligge i 100 år. I 1980 var der 155 kolonihaver i Thisted.

Vi må nok se i øjnene, at der mange år frem over vil være lus på skolerne i Thisted, siger skolelæge Gerda Wittrup, Thisted. Lus findes på både voksne og børn, og de samles i større mængder på skolerne.

Efter 45 år i klitvæsenets tjeneste tager plantør Ejvind Christensen, Nystrup Plantage, sin afsked. Han afløses af Thorkil Sørensen, Buderupholm Statsskovdistrikt, der sorterer under Rold Skov. Ejvind Christensen har været 25 år i Nystrup.

En amerikansk professor, Alwyn Scott, er kommet til Danmark for at søge efter slægtninge. Hans mors forældre : Marie Nielsen og Peder Tøfting Bach, var fra Thistedegnen. De udvandrede i 1895 til Worcester i Massachusetts.

NOVEMBER

Formanden for Thisted Idrætsklubs fodboldafdeling og for Dansk Idrætsforbund i Viborg Amt, fuldmægtig Tage Salmonsens, fik for sin mangeårige indsats for idrætten overrakt Dansk Idræts Forbunds ærestegn.

Værten på Hotel Aalborg i Thisted, Ib

Ambæk, oplyste under en radioudsendelse, at hotellet navn stammer fra den tid, da der var fragtskibsroute mellem Thisted og Aalborg. Et af skibene hed Aalborg, og det navn gav man beværtningen ved anløbsstedet.

De tre ejere af Thisted Skibsværft, Ole Klemme, Jens Sloth Nielsen og Per Sandal, har besluttet at afvikle virksomheden. Værftet har eksisteret i over 50 år. Det blev i mange år drevet af Krogh og Christensen. I de senere år har værftet ingen nybygninger haft, og antallet af reparationer er svundet ind.

Sessan-Tor-Line har udnævnt den 37-årige Bjarne Morell til salgschef for fragtafdelingen i Danmark. Bjarne Morell, der er fra Thisted, blev udlært hos skibsmægler Sextus Bjerres Efterfølger.

Fritidskonsulent Vagn Sørensen, Thisted, er valgt til landsformand for Foreningen Fritid og Samfund. Han har siden 1971 været fritidskonsulent i Thisted Kommune.

Tilstrømningen til et møde med statsminister Anker Jørgensen på Møllekroen i Hurup mandag den 17. november var så stor, at mange måtte opgive at få plads. Blandt de ca. 500 tilhørere var mange landmænd, som ikke sparede på mishagstyrringer.

Jørgen Thorgaard har fået tilsagn om støtte på 30.000 kr. til udarbejdelse af et filmmanuskript, bygget over hans roman »Familien«. Den handler om en slægt med tilknytning til Hindsels og Overgårdsminde på Thyholm. Jørgen Thorgaard, der har virket som præst og nu er ansat i Danmarks Radios kulturafdeling, er født i Smerup på Thyholm.

Den 46-årige Børge Christian Bøjer Sørensen er udnævnt til overlæge på sygehuset i Augustenborg. Han er søn af gdr. Anton Sørensen, Kallerup, student fra Thisted Gymnasium 1955 og har sidst virket som 1. reservelæge på det psykiatriske hospital i Risskov.

Sparekassen Thys lederpris for 1980 blev givet til massør Peder Lauridsen, der som mangeårig leder af idrætsforeningen i Koldby-Hørdum har bragt sammenhold og kammeratskab i højsædet.

DECEMBER

Verdensmesteren i korrespondanceskak, Jørn Sloth, søn af Marius Sloth, Hurup, besøgte sin gamle klub og spillede på Missionshotellet i Hurup mod 29. I løbet af fire timer havde han vundet over de 28. Tage Andersen opnåede remis i simultankampen mod verdensmesteren.

Formanden for Thisted-Fjerritslev Andelsslagteri, Arne Overgaard, Østerild, sagde til generalforsamlingen i Han Herred Hallen: Udviklingen er gået os imod. Omkostningerne er næsten eksploderet, forårsaget af en ublu rente, forlænget ferie med løn og de for en stor del selvskabte indenrigske besværligheder.

Kurt Tegtmeier afsluttede i god tid før jul udsmykningen af Thisted Rådhus bryllupssal. Udsmykningen er baseret på lysets spil gennem vinduerne i salens nordvæg, gennem tre rækker rundsnoede bomuldsreb, indfarvede i spektrets vigtigste kulører.

Uglev Kro genåbnede 16. december med Else Marie og Arnt Geneser som værtspar. De kom fra Aulum og købte kroen af Hvidbjerg Bank for 450.000 kr.

På Hurup Andelsslagteri opnåede mestersvend Tage Christensen at få tildelt Dronningens Fortjenstmedalje i sølv for 50 års virke. Slagteriets gave til jubilaren var et guldur.

Den 30-årige Leif Bovbjerg, søn af tidligere købmand i Thisted, Johannes Bovbjerg, udnævntes til bestyrer af Den danske Banks afdeling i Allerød.

Nors Hovedgård fik som julegave 200.000 kr. fra Kreditforeningen Danmarks Fond. På Nors Hovedgård kan tidligere kz-fanger få ophold, og unge kan få oplysning om besættelsestiden.

I bestyrelsen for Thisted-Fjerritslev Andelsslagteri var der flertal for at vælge Viggo Nielsen, Hvidbjerg Mors, til formand. Arne Overgaard, Østerild, havde da været formand i en halv snes år og i bestyrelsen i 20 år. Han sad stadig i bestyrelsen.

Den 12-årige Jens Marco Møller, Hovsør, fik 2500 kr. fra Carnegiefonden. Han havde reddet

den 9-årige Kim, søn af Sv. Aa. Bertelsen, Frølund ved Korsør, fra at drukne ved Høvsør sluse.

Viborg Amts, ja formentlig Danmarks ældste, Olga Hansen, Sennels, tidligere Thisted, fyldte 107 år den 16. december. Blandt gratulanterne var amtsborgmester P. E. Eriksen.

Olga Hansen, Sennels, tidligere Thisted, fyldte 107 år den 16. december. Det blev hendes sidste fødselsdag. Hun døde natten til den 27. april 1981.

Sognepræst for Helligsø-Gettrup og kapellan for menigheden i Hurup, Holger Laursen, blev indsat søndag den 21. december af provst K. Schjødt-Pedersen. Et par dage før var den nye præst i Bedsted-Grurup, Johs. Esmarch-Jensen, ordineret i domkirken i Aalborg.

Holger Bojesen modtog Det kongelige danske Landhusholdningsselskabs sølvmedalje for lang og tro tjeneste. Han har i 25 år været ansat hos gdr. Lars Søndergaard, Årup.

Fra 1. april 1981 vil Orla Nielsen træde tilbage som skoledirektør i Thisted Kommune, men han

har så mange feriedage til gode, at han allerede ved udgangen af december kan holde op. Orla Nielsen havde blandt andet virket i Grønland og været skoleinspektør i Holsted, da han i 1964 kom til Thisted og blev stadsskoleinspektør. Fra kommunesammenlægningen i 1970 var han skoledirektør.

En tidligere Thistedbo, Helge Visby Sørensen, nu bogtrykker i Aalborg, udgiver en bog, hvori ikke færre end 179 personer er »taget på kornet«. Han mindes blandt andet, da Thisted var en hyggelig lilleby og udbryder: Ak, hvor forandret!

Ved årets udgang trak Jens Foldager sig tilbage som konsulent i Sydthy. Han er født i Gravlev, blev landbrugskandidat i 1940 og var ansat ved Aalborg Amts Landboforeninger, inden han i 1945 fik stillingen som kvægavlskonsulent ved Det thylandske landøkonomiske Selskab.

Den 27-årige cykelrytter, Henry Meinby Pedersen, blev »Årets sportsnavn i Thy« 1980. Han fik Thisted Dagblads pokal til ejendom.

JANUAR

I Hardsyssels årbog 1980 oplyser arkivar Anna Louise Alstrøm, at navnet Tambohus stammer fra Lars Pedersen i Heltborg. Han havde været tambour — trommeslager — og fik i 1746 en søn, der blev kaldt Peder Larsen Tambour. Denne søn bosatte sig i 1787 ved Hellerød Strand, og efter ham fik stedet navnet Tambohus.

Gert Agesen, Bromølle, har planer om at oprette det første åledambrug i Danmark. Projektet er udarbejdet af Hedeselskabet. Dambruget skal ligge nordvest for Bromølle nær Storåen.

Thistedkredsens Venstre udpegede på et delegeretmøde i Vildsund 7. januar driftsleder Leo Berwald, Sennels, som folketingskandidat. Han afløser sognepræst John Haaber, Sjørring, der havde frabedt sig at blive genopstillet.

Dorte og Poul Winther vil ikke genopbygge Thinguskroen i Vestervig, som brændte 12. september 1980. De har i stedet tilbudt

Vestervig-Agger Håndværker- og Borgerforening at overtage kroen med grund kvit og frit.

Thy og Thyholm har hidtil været fri for muldvarpe, men de tider er forbi. Fra øst er muldvarpen rykket ind i Thy, blandt andet i vejrabatter, og nu er der også kommet muldvarpe til Thyholm. De kan være kommet med muldjord fra andre egne, og det skal der sættes en stopper for.

Blandt dem, der blev præsteviet i Århus Domkirke 14. januar, var Børge Vognstoft fra Thisted. Han skal være præst for valgmenigheden i Mellerup.

Formanden for SIDs Thistedafdeling, Harry Andersen, kommer med et eksempel på, hvad arbejdsløsheden koster. Hans afdeling af Specialarbejderforbundet har udbetalt 28 millioner i understøttelse i 1980, og det antages, at der til ledige i Thisted Kommune i alt er betalt ca. 100 millioner i det forløbne år.

For nogle år siden fandt en Thistedlærer, Karsten Toft, dele af en film, optaget i trediverne. Indledningen, der manglede, er nu fundet hos en thybo i København. Hele filmen bliver restaureret, så den kan vises for interesserede.

Den 35-årige dr. scient. Jens Oddershede modtager Fyens Stiftstidendes forskerpris på 10.000 kr. Jens Oddershede, søn af H. Oddershede, Thisted, tidligere Kaastrup, og gift med en datter af E. Broeng, Thisted, er lektor ved Odense Universitets kemiske institut.

Efter at have ligget i Thisted Havn i længere tid er skibet »Galerna« solgt til Louis Lindholm, Canada, for omkring halvanden million. Sælgeren, den amerikanske spejderorganisation Expedition Training Institute, havde forlangt 2.8 millioner.

Handels- og Landbrugsbankens guldmedaljer gik denne gang til grosserer Kaj Dissing Olesen, Thisted, og murermester Evan Andersen, Hanstholm. Foruden medaljen modtager de hver 2500 kr.

Anders Heegaard, Hillerslev, er af Fritidssamvirket i Thisted udnævnt til årets leder og får en

Takket være, at den 13-årige Allan, søn af Johan Iversen, Agger, lyttede til sin fars radio, blev tre fiskere reddet i sidste øjeblik.

pris på 1000 kr. Han er formand for Hillerslev Idrætsforening, kamparrangør, ungdomstræner og anfører på førsteholdet.

Nordshipping i Hanstholm fik 27. januar meddelelse om, at Færøfærgen »Smyril« skal indstille sejladsen fra 2. februar efter beslutning i det nyvalgte færøske landsstyre.

Efter at have aflagt sin 31. beretning som formand for Thisted Bryghus trak direktør Aksel Mikkelsen sig tilbage. Den ny formand, købmand Henning Mark, Hillerslev, aflagde sin beretning nr. 1 den 31. januar.

FEBRUAR

Færøfærgen »Smyril« forlod Hanstholm for foreløbig sidste gang natten til søndag den 1. februar. Færgen blev forsinket adskillige timer, for meget gods skulle med, og personalet havde ikke hastværk med at komme hjem til ledighed i Torshavn.

Den hidtidige viceskoleledelse i Thisted, K.

Haure-Petersen, bliver skoledirektør fra 1. april. Han var konsulent for specialundervisningen i Thisted Amt fra 1965 og virkede som amtspsykolog, indtil han i 1972 blev viceskoledirektør i Thisted Kommune.

Jagtopsynsmand Kjeld Nielsen, Ørgård, Hinding, der 8. februar fyldte 70, har været opsynsmand for vildtreservatet mellem Hanstholm og Klitmøller siden oprettelsen i 1938. Han er landets eneste jagtbetjent med tilladelse til at bære våben.

Formanden for Dansk Arbejdsgiverforenings Thistedafdeling, H. M. Mortensen, sagde ved generalforsamlingen, at 1980 havde været det vanskeligste år siden 2. verdenskrig. Antallet af konkurser og stoppede virksomhed er i løbet af et år steget til det dobbelte.

Tre Hvalpsundfiskere blev lørdag den 14. februar reddet op af iskoldt vand i Vesterhavet nord for Høfde 72 på Agger Tange. Deres redningsmand var fiskeskipper Johan Iversen, Agger, der lå i havn i Thyborøn, da Hvalpsundfiskernes båd, »Diana« kæntrade. Besætningen nåede at udsende nødsignaler, som blev opfanget af Johan Iversens 13-årige søn, Allan. Han underrettede sin far, som straks stod ud af havnen og nåede frem til de nødstedte i sidste øjeblik.

Fra Cape Canaveral i USA meddeler Jørgen A. Madsen, at hans far, Mikkel Thomsen Madsen, er død i en alder af 82 år. Han var fra Nr. Vorupør og udvandrede som 18-årig.

80 forretningsfolk i Thisted har besluttet, at de fra 1. april vil lukke kl. 19 om fredagen i stedet for som hidtil kl. 20.

Fuldmægtig Kr Borggaard, der stammer fra Boddum, blev fra 28. februar bestyrer af Bikubens afdeling i Hurup. Han afløser Kurt Knudsen, der starter et nyt firma i Hurup med erhvervsrådgivning som speciale

MARTS

Efter afdansningsbal nr. 37 trak Herdis Dyrmann sig tilbage som danselærerinde i Thisted. Hendes

danseskole overtages af Jytte Delmer. Selv fortsætter fru Dyrmann med syncrosvømning for piger i Thisted Idræts-Klub.

Den næstældste i Thisted Kommune, Magnus Magnussen, døde i en alder af næsten 104 år på De gamles Hjem i Nors. Han kørte bil, til han var fyldt 91, og først efter, at han var fyldt 100, syntes han, at tiden var inde til at komme på alderdomshjem

Magnus Magnussen fra Hillerslev døde 6. marts i en alder af næsten 104 år på De gamles Hjem i Nors.

Efter at have været formand for Foreningen Nordens Thistedafdeling i 11 år trak ingeniør Poul Vestergaard sig tilbage. Som ny formand valgtes skoledirektør Orla Nielsen.

Tre fik hædersslips i forbindelse med generalforsamlingen i Sydthy Erhvervsforening: skibsbygger Leo Thøgersen, Agger, direktør Viggo J.

Vestergaard, Doverodde, og købmand Chr. E. Nielsen, Heltborg. Den sidstnævnte fik dog hædersbevisningen på sygehuset i Thisted. Slipsene bærer Sydthys byvåben og gives til personer, der har gjort en bemærkelsesværdig indsats.

I Kallerup Kirke indviedes 15. marts et nyt orgel, leveret fra firmaet Frobenius. Biskop Henrik Christiansen, Aalborg, der var kommet til stede i dagens anledning, sagde efter sin prædiken: Jeg håber, at det nye, velklingende orgel for fremtiden vil hjælpe mennesker i Kallerup til at lovsynge Gud.

Stiftamtmand Martensen-Larsen mindedes sin første tid som amtmand i Thisted, da han talte ved årsmødet i Kommuneforeningen for Viborg Amt: Særlig interessant var det at se, hvordan de små sognekommuner blev styret af formænd, som efter en travl dag i mark og stald satte sig til skrivebordet. Det var på en måde en slags demokratisk enevælde. En klog og vidende mand sad og ordnede det hele. Der var kommuner, hvor sognerådsformanden skrev hver eneste selvangivelse og derefter afleverede den til sig selv!

Som følge af konflikt på typografområdet udkom Thisted Dagblad ikke fra og med fredag den 27. marts. Journalisterne arbejdede videre med henblik på at kunne bringe de vigtigste nyheder i avisen, når konflikten var overstået.

APRIL

Den 107-årige Olga Hansen, Plejehjemmet Fjordglimt i Sennels, døde natten til 27. april. Hun var enke efter løjtnant, lærer J.N.C. Hansen, som døde i 1941 efter at have virket ved Thisted Realskole i en lang årrække. Olga Hansen boede alene i en lejlighed på Grønningen i Thisted indtil for få år siden. Hun var sandsynligvis Danmarks ældste.

Postvæsenet er i gang med en omlægning, der vil medføre, at 126 postmesterembeder nedlægges. 133 bevares. Hurup er blandt de embeder, der nedlægges. Postmester A. G. Hansen kan

dog blive i sin stilling til normal afgang, og det vil sige 1995.

Da Grænseforeningen for Thisted og Omegn den 9. april holdt generalforsamling på Hotel Merci i Thisted, blev fhv. skotøjshandler J. C. Thisgaard udnævnt til æresmedlem for sin store indsats til gavn for de dansksindede i Sydslesvig.

Ostehandler Knud Steenggaard, Thisted, valgtes til formand for Ostehandlerforeningen for Danmark. Karl Steenggaard havde solgt ost for Skive Ostefabrik, da han i 1966 oprettede egen forretning ved Lilletorv i Thisted.

MAJ

Bestyrelsen for Viborg Amts Fælleskommunale Trafikselskab fastsatte 14. maj takster for kollektiv trafik. Fra 1. august 1981 og året ud bliver taksten 4 kr. for kørsel i to zoner. Derefter stiger taksten med 2 kr. for hver ny zone, man kører ind i. Når den kollektive trafik i 1983 er fuldt udbygget, vil udgiften i Viborg Amt være omtrent 50 millioner.

Venstre i Viborg Amt fik en ny formand, da der var amtsdelegeretmøde i Sjørring-Hallen 11. maj. Efter 11 år på posten trak Marius Madsen, Viborg, sig tilbage. Han blev afløst af Jørgen Graabæk, Ørding, Mors.

Færøfærgen »Smyril« blev atter indsat på ruten mellem Hanstholm, Bergen og Torshavn. Færgen anløber endvidere Scrabster i Scotland og Seydisfjordur i Island. Sommersejladsen varer til 23. september.

Sønderhaa-Hørsted Sparekasse skiftede direktør. Medlem af bestyrelsen, Jens Peter Toftdahl, afløste Aage Laursen. Som nyt medlem af bestyrelsen indtrådte Jens Jakob Leegaard.

Den berømte Frøstrup-stork »Ludvig« døde i maj. I over 20 år blev storken plejet af familien Søndergaard. Efter uddeler Jens Søndergaards død var fru Anna Søndergaard alene om opgaven. Hun havde lovet sin mand at få »Ludvig« udstoppet, og det vil også ske. Storken havde i den sidste tid en hvid hinde over begge øjne, og på foranledning af storkeeksperten

Den berømte Frøstrup-stork »Ludvig« døde i maj. I over 20 år havde den været i pleje hos familien Søndergaard.

Henning Skov, Viborg, og øjenoverlæge Preben Kristensen, Thisted, blev der foretaget en undersøgelse på Øjenpatologisk Institut i København. Undersøgelsen afslørede, at »Ludvig« havde grå stær.

Thisted fik en ny bilinspektør, den 33-årige ingeniør Jens Andersen, der har virket i København. Han afløser Bent Simonsen.

Den 22. maj var det 25 år siden, N. O. Lyngs nedsatte sig som sagfører i Hurup. Fra 1973 har Kr. Visby været knyttet til firmaet, siden 1975 som kompagnon.

Den fugleinteresserede Jens Kjærsgaard fra Mors, der tilbringer meget af sin fritid ved Hanstholm Fyr, så 21. maj en kongeørn flyve langs Kystvejen mellem Klitmøller og Hanstholm. Dagen før så han en skrigeørn, som ellers hører hjemme i lande øst for Danmark.

JUNI

Hotel Royal ved Storetorv i Thisted blev genåbnet efter at have været lukket flere gange. Ejeren, lrs. Orla Lokdam, Århus, har forpagtet

hotellet ud til tre fra Svendborg, den 32-årige Martin Hansen, hans 24-årige broder Svend Erik Hansen og den 30-årige Leif Nielsen. Brødrene er uddannet som kokke, Leif Nielsen er handelsuddannet. De har forpagtet hotellet for 5 år og har derefter købsret.

Som direktør for Thisted Bryghus er antaget den 37-årige Peter Klemensen, der siden 1977 har været direktør for Bryggeriet Vestfyn i Assens. Han kommer til Thisted 1. oktober og afløser fra 31. januar 1982 direktør Poul Reitzel, der i løbet af året bliver 67.

Retsassessor i Thisted, den 42-årige Knud Søgaard Lund, blev udnævnt til dommer i sin fødeby, Nykøbing Mors. Han og hans kone, byrådsmedlem, børnehavelærerinde Else Lund, har boet i Thisted siden 1968.

Thistedts to biografer, Royal-Teatret og Kino, blev 15. juni overtaget af den 33-årige politiassistent Per Horn. Han stammer fra Mors og havde været ved politiet i Esbjerg, inden han for to år siden kom til Thisted.

Ritta Ringgaard, Ø. Vandet, bliver fra 1. juli

Handicappede fra Hanstholm kom sidst i juni på en uges ophold i Norge takket være Rotary og Fred. Olsen Lines.

leder af Liberalt Oplysnings Forbunds aftenskole i Thisted. Hun afløser Gerda Ramløse, der har været leder af aftenskolen i en halv snes år.

Forfatteren Egon Nielsen, der til Jul i Thy 1979 fortalte om sin barndom i Ydby, har planer om at skrive en roman om den tyske besættelse i Thy. Egon Nielsen har skrevet flere romaner, »Samtalestationen« 1978, »Evig og altid Augusta« 1979.

16 elever i 10 c på Østre Skole i Thisted har sammen med deres lærer, Anders Schousgaard, samlet materiale til en bog om besættelsestiden.

Syv handicappede fra Hanstholm kom fra 28. juni på en uges ophold i Norge, takket være initiativ af Rotary i Hanstholm og Kristiansand. Fred. Olsen Lines gav gratis rejse til både de handicappede og deres ledsagere med »Viking III«.

JULI

Dansk Kvindesamfund i Thisted havde 5. juli bestået i 75 år. Initiativtageren var lægefruen

Ingeborg Tolderlund, der var aktiv på flere områder, blandt andet i den daværende musikforening i Thisted. Siden 1975 har Ingrid Mortensen været formand for Dansk Kvindesamfunds Thistedafdeling.

Smedemester Per Badstue Christensen, Trap-sandevej 11 i Skårup, havde 4. juli været smed i 50 år. Han fyldte 75 i oktober 1980.

Cand. teol. Anne Kirstine Dahm, datter af provst Georg Langkjer, Hunstrup, er blandt 16 ansøgere enstemmigt indstillet som nr. 1 til embedet som sognepræst for Kolind, Ebdrup og Skarresø menigheder på Djursland. Hun er gift med dyrlægestuderende Erik Rosenberg Dahm, hvis far i sin tid drev Vilhelmsborg.

Efter at Frøstrupstorken »Ludvig« har endt sine dage, er der på Hannæs glæde over, at der er kommet storke til Vesløs. I storkereden på lygtepælen ved frimenighedskirken i Vesløs har et storkepar tre unger.

Fabrikant Ernst Nielsen, Sjørring Maskinfa-

brik, har fået til opgave at fremstille togsæder til fabrikken Scandia i Randers.

Institutionen Nørbygård i Hanstholm har købt en lille fiskekutter, som beboerne selv vil sætte i stand. Forstander Laust Kristensen, ansat af KFUMs sociale arbejde i Danmark, betragter det som en positiv socialpædagogisk opgave. Når kutteren er i orden, vil beboerne fange fisk til eget forbrug.

Kunstneren Erland Knudssøn Madsen, Hinding, har til opstilling i Brovst udført en godt to meter høj granitskulptur, som skal stå på en parkeringsplads. Kommunen betaler halvdelen af udgiften til skulpturen, som handelsstandsforeningen og borgerforeningen har bidraget til.

To flyveledere, Simon Lomholt og Jens Ørum Jensen, forlader Thisted Lufthavn fra 1. august efter omkring ti års virke. De har fået ansættelse i lufthavnen i Esbjerg som følge af, at alle flyveledere i Thisted Lufthavn blev sagt op fra 1. maj til fratræden fra 1. november.

AUGUST

I weekenden 1.-2. august opførtes på Thyholm tre friluftsspil med tilknytning til de dramatiske begivenheder i 1260, da Oluf Glob, Børglum, blev dræbt i Hvidbjerg Kirke. Omkring 1500 så de tre spil, forfattet af lærer Niels Stokholm, der også har været instruktør. Spillene opførtes på Hindsels, ved Thyholm Rideskole og Hvidbjerg Kirke.

Omkring hundrede ledige mødte op på arbejdsformidlingen i Thisted den 4. august for at få plads på skibsværftet Aker Trøndelag i Trondhjem. I første omgang fik 16 ansættelse på værftet.

»Sjørring-Vold« hotel er solgt til »Højskolen i Thy« på betingelse af, at det lykkes at få de nødvendige tilskud fra kommune og amt og tilladelse fra staten til optagelse af lån. Sælgeren, Elisabeth Ørgaard Nielsen, siger til Thisted Dagblad: »Havde vi kunnet få tilladelse til at servere bare et enkelt glas vin, var handelen aldrig blevet til noget. En afholdsservitut er ikke

som en fængselsstraf, som man kan søge benådning for«. Den formelle overtagelse skal efter planen finde sted 11. juni 1982, hvorefter højskolen skal begynde fra august.

Den 37-årige bogtrykker Carl Erik Rysgaard, Snedsted, blev i forbindelse med byfesten kåret til »Årets mand«. Han har været kredsleder for FDF i Snedsted i 8 år.

Den 44-årige Kamma Rægaard Jensen, Thisted, blev i Larvik i Norge nordisk mester i diskos og fik guld. Hun var på det hold, der vandt sølv i fire gange hundrede meter stafetløb, og selv fik hun bronze for sin præstation i spydkast.

Kirsten Kjærs Museum, der åbnede midt i maj i Langvad, har i løbet af tre måneder været besøgt af 2150 gæster. Det er langt over forventning, siger læge Harald Fuglsang, der har taget initiativ til oprettelse af museet.

På Hillerslev Skole blev der taget afsked med skoleinspektør Viggo Thorup, der har været leder af skolen i 40 år. Hans efterfølger bliver Jørgen Rønn Sørensen, Lemvig.

Fred. Olsen Lines har haft stigende trafik på Hanstholm-Kristiansand-ruten. I løbet af to måneder er i højsæsonen befordret ca. 45.000 passagerer, 12.000 personbiler, 500 lastbiler og 100 busser. I 1980 blev der i løbet af tre måneder befordret 29.500 passagerer og 7300 biler.

Mange fra Thy var fredag den 21. august til indvielse i Satrup i Sydslesvig. Grænseforeningen for Thisted og Omegn, Hurup og Omegn, Thyholm og Jegindø havde bidraget til, at den danske skole i Satrup, der har omtrent 80 elever, kunne få en fest- og gymnastiksal. Skolekredsen havde selv skaffet et beløb svarende til godt 100.000 kr. De øvrige bidrag til salen, der har kostet et par millioner kr., kom fra den danske stat.

Et amerikansk jettfly eksploderede onsdag den 26. august 10 sømil nordvest for Hanstholm. Et norsk fiskefartøj var på nedstyrtningstedet i løbet af et kvarter, men det lykkedes ikke at finde piloten.

Torsdag den 27. august omkom fyrpasser Niels Arildsen vest for Hanstholm. Han var taget ud i

I august opførtes på Thyholm tre friluftsspil med tilknytning til de dramatiske begivenheder i 1260, da biskop Oluf Glob, Børglum, blev dræbt i Hvidbjerg Kirke.

en jolle for at se til sine hummertejnere. Niels Arildsen havde været ansat ved Hanstholm Fyr i 31 år.

SEPTEMBER

Til minde om Hans Bakgaard er på initiativ af skuespilleren Carl Nielsen fra Dragsbæk fremstillet mærkater, der foruden billede har teksten »Digteren Hans Bakgaard. Ydby 1891 - 1872. Den kongelige fortjenstmedalje«.

Stormesteren i skak, Bent Larsen, hvis forældre stammer fra Thisted, spillede simultankamp i Nors mod 25. Han vandt over de 24 og fik remis i partiet mod Tom Petersen, Hanstholm.

Mejerigården i Thisted har succes med produktionen af Fetaost. Der kan sælges næsten dobbelt så meget som antaget, og det ventes, at produktionen det første år når op på 2200 tons. Firmaet fremstillede i sommerens løb 12 millioner Polarispinde og vafler.

Forfatteren Martin Jensens hovedværk, »Vestenvind«, er på Borgens forlag kommet i en ny udgave - den 3. I handlingen afspejles religiøse og politiske begivenheder i et thylandsk sogn. Martin Jensen var fra Sundby Thy. På en høj ved hans barndomshjem er rejst en mindesten for ham.

Efter at have drevet Bedsted Kro i over tyve år har Svend Johansen solgt kroen til Gerda og Jørgen Jensen, der har drevet Malergården i Bedsted. Agger Badehotel, som Sv. Johansen også har haft, er solgt til H. Gregersen, der tidligere har været kok på Strandgården i Agger.

Fhv. murermester Kr. Graugaard, der har ophold på plejehjemmet Åbakken i Hurup, har til hjemmets kirkesal udført to vægtæpper med bibelske motiver. Han regner med, at han har taget omkring 100.000 sting.

Magister Søren Gregersen, Geodætisk Institut, oplyser, at der 6. september blev registreret et jordskælv i havet ud for Klitmøller-Vorupør, formentlig 57.3 grader nord, 7.0 grader øst, ca. 90 km fra land. Jordskælvet, der også blev registreret i Norge, havde formentlig en styrke på

4.5 på Richterskalaen — noget nær det kraftigste, der er registreret i Danmark.

Den almindelige danske Lægeforening havde henlagt sit årsmøde til Hanstholm-Hallen. Antallet af deltagere var godt 400. En stor del var indkvarteret på Hotel Hanstholm, der bespiste alle. Æren for det store arrangement havde overlæge P. A. Rasmussen, Thisted.

Afdelingssekretær for HK i Thisted, Arnold Larsen, blev på HKs kongres valgt til hovedkasserer, og han flytter nu til København.

Møbelhandler Axel Hvass, Thisted, besluttede at overtage møbelforretningen i Hanstholm-Centret. Den skal drives af hans datter, Anette Hvass, der er indendørsarkitekt og har fået uddannelse i Tyskland, England og USA.

Må vi overhovedet være her, sagde Gunnar Nielsen, da Hanstholm Kommunalbestyrelse drøftede regionplanforslaget påny. Hans Bach betegnede forslaget som papirusseri så det basker!

Fredag den 18. september var Færøfærgen »Smyril« i Hanstholm for sidste gang i 1981. I Hanstholm ser man frem til, at en færge fra Torshavn skal dukke op igen i foråret 1982.

Socialdemokratisk medlem af Thisted Byråd, slagteriarbejder Ole Vagn Christensen, fik flest stemmer, da det ved urafstemning blev afgjort, hvem der skal være Socialdemokratiets folketingskandidat i Thistedkredsen ved næste valg. Folketingsmand Ths. Have, Nykøbing Mors, har besluttet at trække sig tilbage.

Skoleskibet »Georg Stage« er for første gang kommet tilbage efter et togt med et par kvindelige gaster blandt mange drenge. En af pigerne var Anne Grethe Vinther fra Øsløs.

Da en ny styrelsesvedtægt for Thisted Kommune var til behandling i Thisted Byråd 29. september udspandt der sig følgende replikskifte ved debattens slutning:

Thylistens Erik Holm: Hvis den, der råber højest, har ret, tror jeg, Ole Vagn har ret!

Ole Vagn Christensen: Du må lære at leve med min måde at være på!

JØRGEN MILTERSEN

Breve til Jul i Thy

Min mor, Karen Carlsen, f. Frost, der er opvokset i Thisted og blev gift 1923 med manufakturhandler Herluf Thousig Carlsen, Hvidbjerg, får hvert år »Jul i Thy«, som for hende er et højdepunkt ved julen. I 1979 havde hun den store glæde at finde et billede i hæftet af Else Marie Tølbøll, med hvem hun legede meget, når hun i sin barndom besøgte sin fars brødre, Lars Frost og Niels Bjerregaard Frost i Nors. De to veninder har intet hørt til hinanden i 60 år, men efter at have set hendes adresse satte min mor sig i forbindelse med hende og fik svar. Senere mødtes de, og de to gamle veninder — begge åndsfriske — brevveksler med hinanden. I øvrigt tak for det dejlige julehæfte, som også vi lidt yngre har glæde af.

Med venlig hilsen
Anna Kathrine Enevoldsen,
Jernbanegade 8, Viborg.

Supplerende oplysninger

Om billedet side 37 i Jul i Thy 1980 oplyser Cornelius Lyngge, Klitmøller, at manden ved klaveret er organist Emil Fritsch, Thisted. Billedet nederst side 38 mener han må være fra købmand Nordentofts gård i Østergade i Thisted — senere Mejeriet Pasteur. Møllen side 55 er Mellemmølle ved Kronborgvej.

Thistedfamilie på udflugt

Søren Dige, Fjordlystvej 15, Thisted, har en rettelse til teksten under det nederste billede side 36 i Jul i Thy 1980. Manden i forreste række er ikke Søren, men Peder Dige, der var landmand og boede ved Mellemmølle i Thisted. Han var far til købmand J. P. Dige. Søren og Peder Dige var brødre.

Rim og remser

Karl Ejner Thomsen, Samsøgade 30, Aalborg, skriver: Følgende rim og remser er fortalt mig af min far og bedstefar, der som jeg selv er født i Skjoldborg. Mit første barndomshjem i Thy var beliggende vest for Skjoldborg Mølle.

Sømanden var hjemme for at besøge sin gamle mor. Han ligger på loftkammeret under den tunge olmerdugsdyne, da moderen kommer med »Vågn op« kaffe til ham, og han udtrykker da følgende bøn.

»Åh, mor hent mig lige mit snustobak, det ligger agter i bagbords vestelomme på styrbords side af kakkellovnen«.

Fra en høstfest stammer følgende epos:

»Æ haaed jo lowed' aa hold en taael te Pies gebus. De er bløwn ve aa dryw te vi haaer fot vor kuee i hus. Den slaws taaler gier et møj i æ paang, aa derfuer wel æ et gyer en saa faale laang. Æ trower forejsten allerede I er fornywed, aa hvis et I kan howed, saa kan I skrywed.

Søren Nielsen i Skjoldborg var altmuligmand, han havde repareret skråtobaksdåse, og vedlagde på en lap papir følgende ode!

»Her sender æ dæe di skrotobaksdoes, aa saa kan do skro te de inderlig kan proes. Æ laag haaer æ laved af blæk, men wel doe et haaen, kan do jo kywel den væk«.

Drengen havde været på besøg hos naboens, og faderen spørger ved hans hjemkomst: Nå, hvordan havde de det hos Per Mands?

»Jo, Per Mand bandt, Ann Slont spandt. Sidsel kåred og gik rask an«.

En arbejdssøgende »Hawbo« kom ind på Sjørring Vold, hvor fire gårdmænd sad og spillede kort. Han præsenterede sig med følgende:

Go daw. — Jammen kinner I mæ eet? Æ er Svends Thames, Thames Svendsen fræ Narre Vorupør, godt kjen aa godt lie i hvor æ kommer. Æ haar væt hen i 22 høster. Svends Thames kan ett godt toel aa goe i læjertøw, men Svends Thames haaer gue ny træsko mæe ren taag aa rawlsko.

Familieovervejelse, da katten var syg:

»Æ roel aa muer var forknøt, aa faaer saae de var ergelig, aa gammelmuer saae, hvis et den kan spis brø i maaer saae kan den et løw«.

Gamle billeder...

*som kan have interesse for
Jul i Thy, modtages
gerne til reproduktion.
De får billederne tilbage,
medmindre De skulle være
interesseret i,
at vi viderebringer dem
til opbevaring i et af de
lokalhistoriske arkiver.*

Med venlig hilsen
JØRGEN MILTERSEN
Thisted Dagblad
Telf. (07) 92 33 22

Erik F. Nielsens Eftf.
Erik L. Wadmann
Centrum for Ure og Optik

Store Torv
Tlf. 92 10 32

FLYV
TIL KØBENHAVN MED
DANAIR

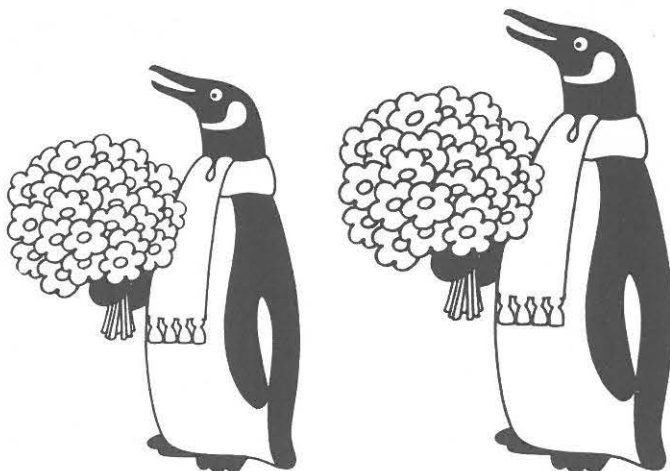
Køb billetter hos:

Sextus Bjerres Eftf.

STATSALT SKIBSMÆGLER LIVERSEN

7700 Thisted

aut. indenrigsagent - Tlf. (07) 92 30 33

DEN DANSKE BANK

Snak nyt tøj med Dress-partner

(07) 92 04 99 — 92 44 56

S. Krogh Nielsens Eftf.

MATERIALISTEN

Thisted Materialhandel
7700 Thisted . Tlf. 92 00 52

Hurtig og nænsom transport af gods...

I/S Thisted Lastbilcentral

Havnen . Tlf. 92 11 70

BRUGSKUNST

— et centrum for gaver og legetøj!

BRITTA KRISTENSEN
Bytorvet
Tlf. 96 16 75

MALLES
Støvsugere
SNEDSTED. Telf. 934082

MALLES
Symaskiner
SNEDSTED. Telf. 934082

MALLES
Barnevogne
SNEDSTED. Telf. 934082

SHELL
OLIEFYR
SERVICE

PRØV OS!

SHELL Center Thy-Mors

Havnen 37
Jørn Bjerrehave

92 20 33

Hans Olsen & Søn

Industrivej . Telf. 92 03 00
Åben 9 - 17.30 . lørdag 9 - 12

VVS Specialbutikken -
med installationservice

Alt i konfektur
- gaveæsker til alle formål

ELITE

J. Kristensen . Vestergade 22
Thisted . Tlf. 92 14 74

**·en klar
nordjysk
linie...**

VENDELBOBANKEN

Vestergade 38 - 40 . 7700 Thisted . Telefon 92 41 11

— frisk og fin

DRAGSBÆK
MARGARINEFABRIK
Tlf. 92 27 44

Mallings Konditori

v/ Ole Pallesen

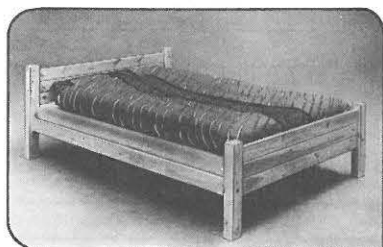
Vestergade 32 . Telefon (07) 92 02 02

Køb julegaver i

Frederiksgade . Thisted

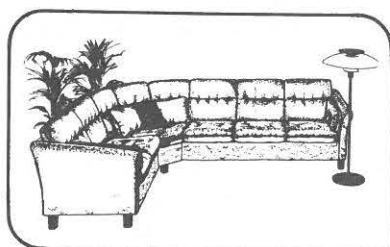
I år skal julegaverne være fornuftige.
Prøv at give møbler - de glæder også i tiden fremover

*Mange modeller i senge
Alle typer i madrasser
Små og store tæpper*

*Lænestole
høje og lave
Masser af småmøbler*

*Hjørnesofaer
stof og læder
Dagligstuer - alle priser*

Se udvalget i

TÆPPEHUSET

Kom ind og se hvad vi har

Arne Svendsen

GÅGADEN
SERVICEAFD.
Thistedvej

Tlf. 9200 77

rigtige sko til hele familien!

JUUL SKO

VESTERGADE 20 - THISTED

1000 TING

— alt i legetøj

A. O. GLAS, Idylvej

— alt i glas . Tlf. 92 19 17

BENDIXEN
ure · briller · guld · sølv
LILLETORV 1 · 7700 THISTED
07 - 92 02 31

Rikke Børnetøj

— stort udvalg i babytøj —

Vestergade 9 . Telf. 92 03 35
7700 Thisted

Esso Servicenter

v/ Leif Hummelshøj

Vestergade 71 . 7700 Thisted

Tlf. (07) 92 07 17

GØL PØLSER

POUL H. LADEFOGED

FEDEVARER EN GROS

Åbakkevej 6

Tlf. (07) 92 14 58 - 92 17 33

Privat: Markvænget 10 A - (07) 92 57 76
7700 Thisted

LM Electric ApS

Storegade 23 . Thisted . Tlf. (07) 92 62 22

S. E. Larsen (07) 97 70 90
I. Mortensen (07) 92 62 22

BRØD
FABRIKKENS
THISTED · TELF. 92 01 90

*- en
krumme
bedre!*

Calles Konditori

CARL EJNAR JACOBSEN

Storegade 8 Telefon (07) 92 01 60

Havnesmeden

V. J. Andersen & Søn

Smede- og maskinværksted

v/ Knud E. Andersen

Tlf. 92 17 15

Bogbinderiet, der søger at følge med tiden

Industrivej
7700 Thisted . Telefon (07) 92 12 44

**Glædelig jul
og
godt nytår**

Thisted Arbejderforening

BRUGSEN

i centrum

**Besøg vor Super-slagter
— det betaler sig**

**JENSEN &
LANGBALLE**

Telefon (07) 92 33 44* — 92 33 92

**Den
lokale
Frøhandel**

**Thisted Frø
Thorstedvej 88
Tlf. 92 25 66**

**Bøger af enhver art og til
ethvert formål**

BALLEBY's BOGHANDEL

v/ NIELS ERIKSEN
STORE TORV 5 . TLF. (07) 92 00 90
7700 THISTED

*betales 12. ds... husk....
....sidste frist... d.20.....
termin..... husk*

**Med en
Plankonto
undgår De en
masse bøvl
og besvær.**

**SPAREKASSEN
THY**

Tøjet får vi i

Gågaden . Telefon (07) 92 11 52

HUSK...

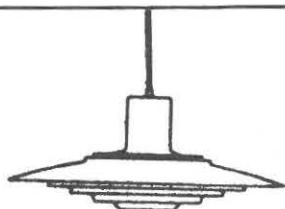
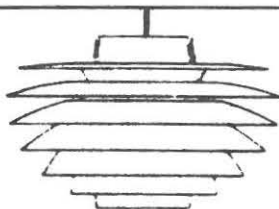
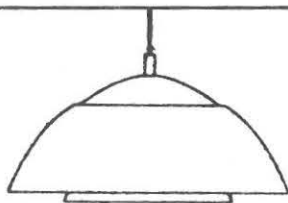
*Håndklæder - Sengesæt - Senge-
tæpper - Plaids - Dyner*

finder De i et smukt udvalg midt i gågaden
hos

Gågaden . Telefon (07) 92 09 77*

Stedet, hvor man køber gardiner

Aps brdr. Whansen
THISTED EL-KØB CENTER

VESTERGADE 84 . TELEFON 92 27 00 . 7700 THISTED

**Gaver,
der glæder**

— år efter år!

Hellesens

- energi til Thisted... og til resten af verden!

**brille-
huset**

• VESTERGADE 7 ·
THISTED (07) 92 04 37

Byens mest moderne

BILVASKEMASKINE

Texaco Trafikcenter

v/ Jørn Kristiansen
Ålborgvej 12 - 7700 Thisted - Tlf. (07) 92 29 77

α ALFA-LAVAL

Malkemaskiner - Rørmalkeanlæg - Køletanke
Udmugningsanlæg - Ventilation
Staldinventar m.m.

Vi gør arbejdet lettere for Dem

P. KOED ApS

Thisted · Tlf. (07) 92 16 22 og 92 14 10
STALDMEKANISERING - Salg - Service - Reservedele

Herre og drengetøj
KJÆR

VESTERGADE 34 · TLF. 920536

VASK – RENS – LEJE

Udlejning af
KITLER, SENDELINNE
DÆKKETØJ og HÅNDKLÆDER
til private, institutioner
og hoteller.
En gros salg af rengøringsmidler.

50 års erfaring kommer Dem til gode.

KLIT VASK

7700 Thisted
Dragsbækvej 45
(07) 92 05 88

7900 Nykøbing
Ringvejen 60
(07) 72 08 99

dlg

Center . Thisted

telefon (07) 92 14 55

Gå til...

specialforretningen med de
80 forskellige sorter THE på lager

Byd på OSTEANRETNING
— den er nem at servere!

OST - THE - VIN - KONSERVES

OSTEHUSET

v/ Knud Stengaard . Lilletorv . Tlf. 92 22 25

Hamlet Original Solio

KØB HOS FAGMANDEN

EGON HANSEN

Østergade 3 . Telefon 92 15 89

Børnene har somme tider svært ved at ha' THY sodavand i fred for de voksne.

Der er masser af perlende forfriskninger og boblende
velsmag i den lange række af Thy mineralvande.

Glæd børnene (og Dem selv).

... ta' en hel stribe med hjem.

Tryghed ved køb - så er det EXPERTEN

Vær
prisbevidst
køb hos

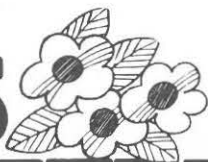

expert

v/ E. VESTERGAARD

Vestergade 21 . Thisted . Telefon 92 18 42

TOVES BLOMSTER

Aalborgvej 68 . Telefon (07) 92 02 22 . 7700 Thisted

Du er altid velkommen til at gå en tur i drivhuset!

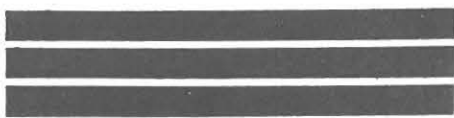
ALT i

dekorationer
kranse
brudebuketter
gaveartikler

**THY
REJSER**

Stagstrup, 7752 Snedsted . Tlf. (07) 93 11 96 . International 00 45 - 7 93 11 96
Kontor: Storegade 20 . 7700 Thisted . Telefon (07) 92 54 96 . Kontortid: 10 - 16

– landsdelens eget rejsebureau

Musikcentret J/s

Underholdningsbureau og koncertdirektion
v/ Knud Erik Pedersen og Verner Schytte

Jernbanegade 7
7700 Thisted
(07) 92 31 85
(07) 92 39 30

**ORKESTRE
&
SOLISTER**

Der er 180 tøjeksperter i Danmark
– i Thisted er det

Beklædningsmagasin . Thisted . Hanstholm

Julegaver

**Smukke ting
i stort udvalg finder De
hos**

Julegaver

Brix Andersen, guldsmed

Gågaden . Telefon (07) 92 10 02

Ring efter en

Gardinbus

Se gratis ca. 600 lange gardinlængder
hjemme i Deres egne stuer

Telefon 92 24 44

- det er os med gardinbusserne!

Svenn Agerholm ApS

STOREGADE 7
7700 THISTED . TLF. 07 - 92 02 57

• PORCELÆN • GAVER • UDSTYR •

**Udnyt HELE
skattefordelen:**

**aftal automatisk
opsparing
til Deres børn
i Andelsbanken**

 ANDELSBANKEN

El-installationer
og servicearbejder
af enhver art

**En god kontakt
døgnet rundt**

**Polar
is**

**Gælder det tryksager -
henvend Dem til ...**

THISTED BOGTRYKKERI

Jernbanegade 15-17 . Telefon (07) 92 33 22*

med brug-som-du-vil låneret

-en sikker vinder!

Ja, vi bør vel egentlig sige mange sikre vindere! Sikre vindere er de mange mennesker, der allerede har set fordelene ved »142-kontoen«. Her er der nemlig tale om et tilbud med mange spændende muligheder:

»142-konto« er en kon toform, der kombinerer opsparring og lån på en sådan måde, at det allerede efter 2 år giver dig mulighed for at have mindst 10.000 kr. til rådighed – uanset hvad du ønsker at bruge pengene til: Møbler, bil, farve-TV, båd m.v.

Men: Du har også mulighed for at oprette flere stk. »142-konto«-beviser, hvilket i løbet af to år kan give dig 50.000 kr. på hånden. Og – hvis I er »to« ... ja, så er det ikke 50.000 kr., men helt op til 100.000 kr.! Og indbetalingerne er faste i hele opsparings- og låneperioden, nemlig 142 kroner om måneden pr. bevis.

Altså: Ung eller ældre – alle på egnen har mulighed for en »142-konto« – uanset om man er kunde hos os i forvejen eller ej.

Et enestående godt tilbud, som kun den lokale bank kan tilbyde dig! Vi vil opfordre dig til at komme ind i banken og høre nærmere om »142-konto«.

	Udbetaling efter 2 år
1 bevis koster 142 kr. om md.	kr. 10.000
2 beviser koster 142 x 2 = 284 kr. om md.	kr. 20.000
3 beviser koster 142 x 3 = 426 kr. om md.	kr. 30.000
4 beviser koster 142 x 4 = 568 kr. om md.	kr. 40.000
5 beviser koster 142 x 5 = 710 kr. om md.	kr. 50.000

A/S HANDELS- OG LANDBRUGSBANKEN I THISTED

– den lokale bank